

ACORD DE FINANȚARE CONTRACT DE REFORMĂ SECTORIALĂ

CONDIȚII SPECIALE

Comisia Europeană, denumită în continuare “Comisie”, care acționează în numele Uniunii Europene, denumită în continuare “UE”,

pe de o parte, și

Guvernul Republicii Moldova, denumit în continuare “Beneficiar”,

pe de altă parte,

au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1 – Caracterul acțiunii

1.1. UE consimte, iar Beneficiarul acceptă finanțarea următoarei acțiuni de sprijinire bugetară:

ENPARD Moldova - Suport pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Numărul deciziei CRIS: ENI/2014/034-128

Acțiunea este finanțată din bugetul UE în conformitate cu prezentul act de bază: Regulamentul (UE) nr.232/2014 al Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a Instrumentului European de Vecinătate.

1.2. Costul total estimat al acțiunii constituie 64 075 000 euro, iar suma maximă de finanțare a UE va constitui 64 000 000 euro.

Acțiunea de sprijin bugetar are următoarele componente:

(a) sprijinul bugetar cu suma maximă de finanțare de 53 000 000 euro;

(b) sprijinul complementar cu costul total estimat de 11 075 000 euro și suma maximă de finanțarea a UE de 11 000 000 euro.

1.3. Beneficiarul nu va cofinanța programul.

Cofinanțarea estimată de către potențialii beneficiari ai subvenționării la sprijinul complementar va constitui: 75 000 euro.

Articolul 2 – Perioada de executare

2.1. Perioada de executare a prezentului Acord de Finanțare, după cum este stabilit Articolul 15 din Anexa II (Condiții Generale) va începe la data la care intră în vigoare prezentul Acord de Finanțare și se va încheia după 84 luni de la data indicată.

2.2. Durata stabilită a etapei de implementare operațională constituie 60 luni.

2.3. Durata stabilită a etapei de încheiere constituie 24 luni.

Articolul 3 - Adrese

Toate comunicările referitoare la implementarea prezentului Acord de Finanțare trebuie să fie în formă scrisă, trebuie să facă referință nemijlocit la acțiunea în cauză, așa după cum este menționat în Articolul 1.1 din Condițiile Speciale și se vor expedia la următoarele:

a) pentru Comisie

DI Pirkka TAPIOLA
Șeful Delegației UE în Republica Moldova
Str. Kogălniceanu 12
MD-2001 Chișinău
Republica Moldova
DELEGATION-MOLDOVA@eeas.europa.eu

b) pentru Beneficiar

DI Chiril Gaburici
Prim-Ministru al Republicii Moldova,
Piața Marii Adunări Naționale 1
MD-2001 Chișinău
Republica Moldova

Articolul 4 – Persoana de contact cu OLAF

Persoana de contact a Beneficiarului, împuternicit pentru cooperarea directă cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) în scopul facilitării activităților operaționale ale OLAF va fi:

DI Serafim Urechean
Președinte
Curtea de Conturi a Republicii Moldova
Adresa: bl. Ștefan cel Mare 69, Chișinău 2001, Moldova
Tel: +373 22 233-776
e-mail: s_urechean@ccrm.md

Articolul 5 - Anexe

5.1. Prezentul Acord de Finanțare este constituit din:

(a) Condițiile Speciale;

(b) Anexa I: Dispozițiile Tehnice și Administrative, cu detalierea obiectivelor, rezultatelor scontate, activităților, descrierea sarcinilor încredințate de implementare a bugetului și bugetul pentru Acțiunea în cauză;

(c) Anexa II: Condiții Generale;

(d) Anexa III: Modelul de raportare - nu se aplică la și nu este inclus în prezentul Acord de Finanțare;

și

(e) Anexa IV: Modelul Declarației de Gestionare - nu se aplică la și nu este inclus în prezentul Acord de Finanțare.

5.2. În caz de neconcordanță între prevederile, pe de o parte, ale Anexelor și, pe de altă parte, ale Condițiilor Speciale, cele din urmă vor prevala. În caz de neconcordanță între prevederile, pe de o parte, ale Anexei I (Dispozițiile Tehnice și Administrative) și, pe de altă parte, ale Anexei II (Condiții Generale), cea din urmă va prevala.

Articolul 6 – Prevederile de derogare de la sau completare a Anexei II (Condiții Generale)

Transferurile în valută vor fi decontate la data înregistrării mijloacelor în contul în euro al Ministerului de Finanțe al Republicii Moldova deschis în cadrul Băncii Naționale a Moldovei.

Drept rată de schimb se va aplica cursul oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei, la data înregistrării mijloacelor în cont¹.

Articolul 7 – Intrarea în vigoare

Prezentul Acord de Finanțare va intra în vigoare la data la care Comisia primește notificarea de la Beneficiar, care confirmă îndeplinirea de către acesta a procedurilor interne, necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului. Comisia va anunța Beneficiarului data recepționării notificării în cauză. Prezentul Acord de Finanțare nu va putea intra în vigoare dacă Comisia nu va primi notificarea menționată până la data de 31 decembrie 2015.

¹ În conformitate cu metodologia aprobată și publicată pe pagina web oficială a Băncii Naționale a Moldovei: Regulamentul privind stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele străine, Decizia Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.3 din 15 ianuarie 2009, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.27-29 din 10 februarie 2009, art.100.

Acordul a fost întocmit în limba engleză, în două exemplare originale, una din care se va înmâna Comisiei și a doua, Beneficiarului.

ÎN NUMELE COMISIEI

Gerhard Schumann-Hitzler
Directorul Comisiei Europene
Direcția Generală pentru Politica Europeană de
Vecinătate și Negocieri privind Extinderea

/semnat/

Data: 23.03.2015

ÎN NUMELE BENEFICIARULUI

DI Chiril Gaburici
Prim-Ministru al Guvernului Republicii
Moldova

/semnat/

Data: 26.03.2015

**ANEXA I LA ACORDUL DE FINANȚARE NR. ENL/2014/034-128
DISPOZIȚII TEHNICE ȘI ADMINISTRATIVE**

STATUL/REGIUNEA PARTENERĂ	MOLDOVA		
LINIA BUGETARĂ	21 03 02 02 și 21 03 02 03		
TITLU/NR. CRIS	ENPARD Moldova - Suport pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Numărul deciziei CRIS: ENI/2014/034-128		
COSTUL TOTAL	Costul total estimativ 64 075 milioane euro Suma totală a finanțării bugetare acordate de UE constituie 64 milioane euro, dintre care: <ul style="list-style-type: none"> - 53 milioane euro pentru sprijinul bugetar - 11 milioane euro pentru sprijinul complementar Valoarea estimată a cofinanțării de către potențialii beneficiari ai subvenționării: 0.075 milioane euro		
SPRIJINUL BUGETAR			
METODA DE SPRIJIN/MODUL DE GESTIONARE ȘI TIPUL FINANȚĂRII	Gestionare directă realizată de către Comisie în calitate de Autoritate Contractantă Contract de reformă sectorială		
CODUL CAD	31120	SECTORUL	Dezvoltarea agriculturii
SPRIJINUL COMPLEMENTAR			
METODA DE SPRIJIN/MODUL DE GESTIONARE ȘI TIPUL FINANȚĂRII	Gestionare directă realizată de către Comisie în calitate de Autoritate Contractantă <ul style="list-style-type: none"> - Gestionare directă – subvenționări – cereri de propuneri (inclusiv twinning) - Gestionare directă – achiziționarea serviciilor - Gestionare indirectă cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) 		
CODUL CAD	31120	SECTORUL	Dezvoltarea agriculturii

I. DESCRIERE

1.1. Obiective

Obiectivul general:

Obiectivul general al prezentului Contract de Reformare Sectorială este: 1) sprijinirea Guvernului Republicii Moldova¹ în eradicarea sărăciei, promovarea dezvoltării durabile și favorabile incluziunii, și consolidarea și îmbunătățirea guvernării democratice și economice; 2) încurajarea consolidării încrederii în Republica Moldova, vizând, prin intermediul unei componente distincte, regiunile și unitățile teritorial administrative cu statut special.

Obiective specifice:

Obiectivele specifice sunt: 1) îmbunătățirea capacității financiare ale Guvernului pentru realizarea obiectivelor politicii pentru dezvoltarea agriculturii și mediului rural; 2) promovarea politicilor și reformelor pentru dezvoltarea agriculturii și mediului rural; 3) îmbunătățirea furnizării de servicii în sectorul agricol și mediul rural; 4) îmbunătățirea guvernării pentru dezvoltarea agriculturii și mediului rural; 5) abordarea necesităților de bază ale populației; 6) gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv a apei și biodiversității și 7) încurajarea cooperării cu regiunile și unitățile teritorial administrative cu statut special.

1.2. Rezultatele preconizate

Rezultatele preconizate în cadrul sprijinirii bugetare sunt:

- O mai bună elaborare și implementare a politicilor de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, în special în legătură cu:
 - cadrul legal și de reglementare;
 - consolidarea instituțională și dezvoltarea capacităților politicii de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și a organismelor de punere în aplicare.
- Prestare îmbunătățită a serviciilor, în special în legătură cu:
 - În ceea ce ține de competitivitatea sectorului agricol și agroalimentar prin restructurare și modernizare:
 - sporirea investițiilor în domeniul modernizării agriculturii, lanțurilor agroalimentar și alimentar animal pentru îndeplinirea cerințelor UE privind siguranța și calitatea produselor alimentare;
 - îmbunătățirea serviciilor educaționale, de cercetare și informare publică în sectorul agricol și agroalimentar, inclusiv facilitarea sistemelor informaționale, și
 - îmbunătățirea accesului fermierilor la capital, la piața intrărilor/ieșirilor.
 - În ceea ce ține de asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale:
 - îmbunătățirea practicilor durabile de gestionare a terenurilor agricole și a resurselor acvatice;
 - utilizarea sporită a practicilor de producere prietenoase mediului și a produselor care asigură biodiversitatea;
 - reducerea ariilor agricole afectate de calamitățile naturale (inundații și secetă), și
 - atenuarea schimbărilor climatice.
 - În ceea ce ține de îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă în zonele rurale:
 - sporirea investițiilor în infrastructura fizică și serviciile rurale în sprijinul dezvoltării sectorului agricol și agroalimentar; și

¹ Denumită în continuare Moldova

- Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și a surselor de venit pentru zonele rurale în sprijinul sectorului agricol și agroalimentar. Îmbunătățirea indicatorilor principali în prestarea de servicii în ceea ce privește reducerea disparităților geografice și de gen referitoare la acces și calitate.

Rezultatele preconizate în cadrul sprijinirii complementare sunt:

- Consolidarea capacităților și competențelor Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură din Moldova (APIA) pentru elaborarea, formularea, implementarea și monitorizarea și evaluarea schemelor de sprijin pentru dezvoltarea agricolă, de prelucrare a produselor alimentare și rurală;
- Armonizarea treptată a cadrului instituțional al AIPA și a practicilor de procedură cu practicile UE;
- Regiunile și unitățile teritorial-administrative cu statut special sunt, în mod deplin, implicate și profită de beneficiile Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SNDAR). Pentru componenta Măsurile de Consolidare a Încrederii, se sugerează dezvoltarea unei intervenții care se concentrează pe trei piloni: 1) Dialogul consolidat între autoritățile centrale și regiunile și unitățile teritorial-administrative cu statut special cu privire la Dezvoltarea Agricolă și Rurală (prin intermediul misiunilor de experți, seminarelor, călătorii de studii comune, etc.); 2) promovarea antreprenoriatului local; 3) mobilizarea și consolidarea capacităților autorităților locale și renovarea infrastructurilor la scară mică.
- Egalitatea de șanse între femei și bărbați și emanciparea femeilor abordate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și agențiile subordonate în cadrul implementării SNDAR;
- Calitate mai bună de monitorizare și evaluare și înțelegere îmbunătățită a procesului de implementare al SNDAR de către “publicul” larg din Moldova; și
- Consolidarea dialogului politic sectorial între Guvern și autoritățile locale, precum și Organizațiile Societății Civile referitoare la sectorul dat, în special întreprinderile mici și mijlocii.

1.3. Activitățile de bază

Activitățile de bază pentru implementarea pachetului de sprijin bugetar sunt dialogul de sprijinire bugetară și dialogul politic, transferul financiar, evaluarea performanțelor, raportarea și dezvoltarea capacităților și acestea vor include:

- Dialogul politic continuu cu Guvernul, cu un accent deosebit pe domeniile reflectate în obiectivul programului;
- Monitorizarea regulată a criteriilor de eligibilitate a sprijinului bugetar privind dezvoltarea macroeconomică și gestionarea finanțelor publice (GFP), a transparenței bugetare, precum și progresul în implementarea politicilor publice;
- Transferul de fonduri în Bugetul de Stat în baza rezultatelor obținute din matricea politicilor;
- Efortul continuu de consolidare a capacităților Guvernului în domeniul GFP în contextul programelor existente;
- Dialogul continuu între Delegația UE și alți donatori pentru coordonarea și alinierea ulterioară a cooperării de dezvoltare în scopul evitării suprapunerii activităților și scutirea Guvernului de obligațiunile multiple de raportare.

1.3.1. Sprijinul bugetar

Activitățile de bază care urmează a fi realizate în cadrul componentei Sprijinul Bugetar a prezentului CRS vor include:

- Implicarea în dialog în privința condițiilor și priorităților de reformă ale Guvernului;
- Verificarea condițiilor și plata sprijinului bugetar în baza rezultatelor obținute conform matricei politicilor.

1.3.2. Sprijinul complementar

Activitățile de bază care urmează a fi realizate vor include:

- Subvenționări/cereri de propuneri pentru promovarea Organizațiilor Societății Civile (OSC) și autorităților locale implicate în implementarea politicii DAR în sprijinul în special al acțiunilor referitoare la egalitatea de șanse între femei și bărbați și emanciparea femeilor;
- Cereri de propuneri pentru consolidarea capacităților Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) prin intermediul proiectului Twinning;
- Contractarea serviciilor de Asistență Tehnică (AT) pentru însoțirea procesului de implementare a CSR. Activitățile principale prevăzute includ serviciile de AT de consolidare a capacitățile și consolidare instituțională în domeniul:
 - sporirea competitivității în sectorul agro-alimentar prin restructurare și modernizare;
 - asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale, inclusiv a resurselor acvatice și biodiversității;
 - îmbunătățirea ajustării la standardele UE privind siguranța și calitatea produselor alimentare, după cum este specificat în AA/DCFTA;
 - îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă în zonele rurale, care să cuprindă, printre altele: dezvoltarea sectorului agroalimentar, infrastructurii fizice; stimularea implicării comunității locale în dezvoltarea rurală, inclusiv prin beneficierea de cele mai bune practici ale LEADER UE;
 - susținerea, în mod special a MAIA, în elaborarea, îndeplinirea și raportarea realizărilor ce însoțesc executarea CSR, folosind instrumentele adecvate de gestionare și evaluare;
 - susținerea, în mod special a MAIA și a agențiilor din subordinea acestuia, în consolidarea eficienței și eficacității activităților sale și a abilităților personalului prin elaborarea și realizarea acțiunilor specifice centrate pe sau aferente componentelor, de dezvoltare a capacităților și consolidare instituțională, inclusiv, dar care nu se limitează la, instruirea formală, vizitele de studii, abordările de mentorat, etc.
- Achiziționarea de servicii de evaluare externe pentru estimarea conformității cu condițiile de sprijin bugetar, pentru misiunile de evaluare și audit;
- Măsuri de consolidare a încrederii pentru regiuni și unitățile teritorial administrative cu statut special prin Gestionarea Indirectă cu PNUD.

2. IMPLEMENTAREA

2.1. Perioada orientativă de implementare operațională

Perioada orientativă de implementare operațională a prezentei acțiuni este specificată în Articolul 2 din Condițiile Speciale.

2.2. Sumele alocate pentru sprijinul bugetar

Suma orientativă alocată pentru Domeniul Prioritar II „Dezvoltarea Agricolă și Rurală” în temeiul Cadrului Unic de Sprijin (2014-2017) este de 30% din alocarea bilaterală totală pentru Moldova (cuprinsă între 335 000 000 euro și 410 000 000 euro). Suma de 64 000 000 euro din prezentul pachet urmează a fi distribuită Contractului de Reformă Sectorială (53 000 000 euro pentru componenta de sprijin bugetar și 11 000 000 pentru componenta de sprijin complementar).

2.3. Criteriile și planul orientativ de debursare bugetară

2.3.1. Detaliile privind sprijinul bugetar

Sprijinul bugetar este acordat sub formă de suport bugetar direct fără un obiectiv bine stabilit pentru Trezoreria națională. Creditarea transferurilor în euro plătite în lei moldovenești se va realiza conform cursului corespunzător în conformitate cu Articolul 6 Condițiile Speciale.

Planul orientativ de debursare este rezumat în tabelul de mai jos (toate cifrele indică milioane euro) în baza anului fiscal al statului partener.

	2015				2016				2017				2018				
Tipul tranșei	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Total
Tranșa fixă						17											17
Tranșa variabilă										17				19			36
Total						17				17				19			53

2.3.2. Criteriile de debursare

Condiții Generale de debursare a tuturor tranșelor sunt după cum urmează:

(i) Progresul satisfăcător în procesul de punere în aplicare a acțiunii – capitolele corespunzătoare ale Strategiei de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020 și credibilitatea și relevanța continuă în acest sens;

(ii) Implementarea politicii macroeconomice credibile orientate spre stabilitate;

(iii) Progresul satisfăcător în procesul de punere în aplicare a Strategiei de Dezvoltare a Managementul Finanțelor Publice 2013-2020;

(iv) Progresul satisfăcător în privința disponibilității publice a unei informații bugetare corecte, comprehensive și în timp util.

În cazul deteriorării semnificative a valorilor fundamentale, plățile sprijinului bugetar pot fi suspendate, în mod formal, în conformitate cu Articolul 27.1 din Condiții Generale ale Acordului de Finanțare, ori, suspendate temporar sau reduse.

Condițiile și orarul de debursare sunt descrise în Anexa 2 la prezentele Dispoziții Tehnice și Administrative (DTA).

Tranșa fixă este numai în cazul respectării condițiilor generale pentru debursare.

Condițiile specifice pentru tranșele de plată variabile vor cuprinde următoarele trei domenii ale componente de sprijin bugetar: a) modernizarea și restructurarea sectorului agricol și agroalimentar; b) asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și c) îmbunătățirea condițiilor de muncă și trai în zonele rurale.

Evaluarea modului de îndeplinire a condițiilor generale și specifice de debursare a tuturor tranșelor va fi realizată de Comisia Europeană înainte fiecărei solicitări a Guvernului Moldovei de plată a tranșei.

Indicii de performanță utilizați pentru debursări sunt descriși în Anex 1 a prezentelor (DTA). Obiectivele și indicii de performanță aleși, specificați în Anexa 1, se vor aplica pe întreaga durată a programului. Totuși, în circumstanțele justificate în mod corespunzător, Guvernul Moldovei poate înainta o solicitare către Comisie pentru modificarea obiectivelor și indicilor. Modificările convenite ale obiectivelor și indicilor pot fi autorizate printr-un schimb de scrisori între ambele părți.

2.4. Detalii privind sprijinul complementar

2.4.1. Subvenționări: cerere de propuneri „Consolidarea rolului societății civile și a autorităților locale în contextul ENPARD” (gestionare directă implementată de către Comisie în calitate de Autoritate Contractantă)

(a) Obiectivele subvenționărilor, domeniile de intervenție, prioritățile anului și rezultatele preconizate.

Obiectivul subvenționărilor este suportul acțiunilor de dezvoltare sectorială specifice pentru DAR, în mod special a acțiunilor care abordează egalitatea de șanse între femei și bărbați și emanciparea femeilor, consolidarea rolului organizațiilor societății civile și a asociațiilor autorităților locale.

Rezultatele preconizate ale acțiunii în cauză sunt: a) nivelul sporit de conștientizare a egalității de șanse între femei și bărbați și emanciparea femeilor de către MAIA și agențiile subordonate în timpul implementării SNDAR; b) calitate mai bună de monitorizare și evaluare și înțelegere îmbunătățită a procesului de implementare al SNDAR de către “publicul” larg din Moldova și c) dialogul politic sectorial consolidat între Guvern și autoritățile locale, precum și Organizațiile Societății Civile referitoare la sectorul dat, în special întreprinderile mici și mijlocii.

(b) Condițiile de eligibilitate

Organizațiile societății civile locale și internaționale, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii, precum și autoritățile locale pot aplica la program.

(c) Criteriile esențiale de selectare și atribuire

Criteriile esențiale de selectare sunt capacitatea financiară și operațională a solicitantului. Criteriile esențiale de atribuire includ corespunderea acțiunii propuse la obiectivele cererii; proiectul, eficiența, fezabilitatea, viabilitatea și eficiența raportată la cost a acțiunii.

Prioritate se va acorda acțiunilor care promovează cooperarea și un dialog îmbunătățit și structurat între organizațiile societății civile, autoritățile locale și ministerele corespunzătoare de resort.

(d) Rata maximă de cofinanțare

Rata maximă posibilă de cofinanțare pentru subvenționări, în temeiul cererii în cauză, este de 80%.

Rata maximă posibilă de cofinanțare poate fi de până la 100 % în conformitate cu Articolul 192 din Regulament (UE, Euratom) nr.966/2012, în cazul în care este esențială finanțarea integrală pentru realizarea acțiunii. Caracterul esențial al finanțării integrale va fi justificată de Comisie, printr-o decizie de atribuire, vis a vis de principiile egalității de tratament și buna gestiune financiară.

(e) Trimestrul orientativ pentru lansarea cererii

Trimestrul 2 al anului 2015.

2.4.2. Subvenționări: cerere de propuneri pentru proiectul twinning cu AIPA (gestionare directă implementată de către Comisie în calitate de Autoritate Contractantă)

(a) Obiective

Modalitatea cererilor de propuneri Twinning va fi aplicată pentru implementarea acțiunilor în temeiul obiectivelor definite la punctul 1.1., pentru acordarea asistenței Agenției de Intervenție și Plați pentru Agricultură (AIPA) în scopul consolidării capacităților instituționale pentru administrarea măsurilor de sprijin a dezvoltării agricole și rurale în corespundere cu normele și standardele UE.

(b) Condițiile de eligibilitate

În conformitate cu Articolul 5 (10)(b) din Regulamentul (UE) nr.236/2014, participarea în cadrul cererilor de propuneri Twinning se limitează la administrațiile publice a statelor membre ale UE, care includ autoritățile centrale și regionale ale Statului Membru, precum și organele și structurile administrative și organismele de drept privat, cărora le-a fost încredințată misiunea de serviciu public sub controlul acestora, cu condiția acționării pentru și sub răspunderea Statului membru în cauză.

(c) Criteriile esențiale de selectare și atribuire

Criteriul esențial de selectare este capacitatea operațională a solicitantului.

Criteriile esențiale de selectare includ expertiza tehnică a solicitantului, și metodologia și viabilitatea corespunzătoare a acțiunii propuse.

(d) Rata maximă de cofinanțare

Rata de cofinanțare pentru contractele de subvenționare tip Twinning este de 100%¹.

(e) Trimestrul orientativ pentru lansarea cererii

Trimestrul 2 al anului 2015.

2.4.3. Adjudecarea contractelor de achiziții (gestionare directă implementată de către Comisie în calitate de Autoritate Contractantă)

Subiectul	Tipul (lucrări, livrări, servicii)	Numărul orientativ la contractelor	Trimestrul orientativ de lansare a procedurii
AT aferentă la Contractul de Reformă Sectorială „ENPARD”	Servicii	1	Q2 2015
Evaluare externă, estimare și audit	Servicii	2	Q4 2016

2.4.4. Gestionarea indirectă împreună cu o organizație internațională în calitate de Autoritate Contractantă

O parte din acțiunea dată, având ca obiectiv încurajarea cooperării cu regiunile și unitățile administrativ-teritoriale cu statut special, va fi implementată printr-o gestiune indirectă cu Programul Națiunilor Unite de Dezvoltare (PNUD) în conformitate cu Articolul 58(1)(c) din Regulamentul (UE, Euratom) nr.966/2012. O astfel de implementare se justifică prin 1) Implementarea cu succes de către PNUD a altor programe similare cu măsuri de consolidare a încrederii în regiunea Transnistreană; 2) Profitarea din lecțiile învățate și cele mai bune practici din experiența anterioară în implicarea în cadrul regiunilor și unităților administrativ-teritoriale cu statut special; 3) Cunoașterea regiunii și autorităților locale; 4) Lipsa alternativelor credibile care ar putea fi aplicate.

PNUD se va angaja în realizarea următoarelor sarcini:

a) Asigurarea unei cooperări consolidate cu regiunile și unitățile administrativ-teritoriale cu statut special în ceea ce privește Dezvoltarea Agricolă și Rurală.

Această componentă va avea ca scop promovarea dialogului dintre autoritățile centrale și locale prin intermediul misiunilor de experți, seminarelor, călătoriilor de studii comune, pentru sprijinirea punerii în aplicare a SNDAR și ajutorarea regiunilor beneficiare să profite de beneficiile acestei componente. Se va elabora și implementa un „pachet de intervenție” pentru consolidarea bunei guvernante și a gestionării publice locale în anumite zone. Realizarea de analize comparative și revizuirea reciprocă cu alte municipii din afara regiunilor țintă vor promova schimbul de cele mai bune practici și experiențe, și măsurile de consolidare a încrederii.

b) Promovarea antreprenoriatului local.

Se va acorda sprijin în intensificarea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, consolidarea și conectarea la rețele naționale a infrastructurii existente de sprijin în afaceri; promovarea

¹ După cum este menționat în Manualul de Twinning

activității antreprenoriale prin diverse acțiuni inovative. Prin intermediul programelor vizate de asistență se va îmbunătăți accesul la finanțare și baza de producere pentru IMM se va diversifica. Strategiile importante de dezvoltare sectorială vor fi actualizate și vor fi mai bine reprezentate în cadrul național; împreună cu sprijinul specific în domeniul statistic pentru îmbunătățirea accesului la informație.

c) Mobilizarea și consolidarea capacităților autorităților locale și renovarea infrastructurilor de mici dimensiuni.

În conformitate cu Strategia pentru Dezvoltare Agricolă și Rurală (prioritatea 3), sprijinul va fi acordat pentru sporirea investițiilor în infrastructura fizică și serviciile rurale, precum și pentru stimularea implicării comunității locale în dezvoltarea rurală. În vederea atingerii obiectivului dat, se va urmări o abordare holistică, care să încurajeze cooperarea locuitorilor din mediul rural în procesul decizional și în dezvoltarea comunităților acestora. De asemenea, va fi încurajată cooperarea inter-municipală cu alte localități ale Moldovei. În acest scop, se propune repetarea și amplificarea logicii de intervenție, testată cu succes pe malul stâng al râului Nistru.

Pentru o parte din aceste sarcini, PNUD va încheia și gestiona contracte.

În prezent, entitatea în cauză este supusă evaluării ex-ante în conformitate cu Articolul 61(1) din Regulamentul (UE, Euratom) nr.966/2012. În așteptarea rezultatelor, Comisia consideră că, în baza evaluării preliminare și în baza cooperării de lungă durată și normale cu entitatea în cauză, acesteia i se pot încredința sarcinile de implementare a bugetului prin gestiune indirectă.

2.4.5. Criteriul de eligibilitate geografică pentru adjudecarea contractelor de achiziții și acordarea de subvenționări

Eligibilitatea geografică în ceea ce privește locul de amplasare pentru participarea în cadrul procedurilor de adjudecare a contractelor de achiziții sau acordare de subvenționări și în ceea ce privește originea bunurilor achiziționate se vor aplica în modul stabilit în actul de bază.

Ordonatorul de credite responsabil poate extinde eligibilitatea geografică în conformitate cu Articolul 9(2)(b) din Regulamentul (UE) nr.236/2014 din motive de urgență sau lipsă de produse sau servicii în magazinele țărilor vizate, sau în alte circumstanțe, temeinic justificate, în cadrul cărora regulile de eligibilitate ar face imposibilă sau foarte dificilă realizarea acestei acțiuni.

2.5. Bugetul orientativ

Modul	Suma în milioane euro	Contribuția unei părți terțe (orientativă, dacă se cunoaște)
2.3.1. Sprijinul bugetar (Contractul de Reformă Bugetară)	53	Nu se aplică
2.4. Sprijinul complementar	11	0.075
<i>2.4.1. Cereri de propuneri „Consolidarea rolului societății civile și a autorităților locale în contextul ENPARD” (gestionare directă)</i>	<i>0.3</i>	<i>0.075</i>
<i>2.4.2. Proiectul Twinning al AIPA (gestionare directă)</i>	<i>1.2</i>	<i>Nu se aplică</i>
<i>2.4.3. Adjudecarea contractelor de achiziții (gestionare directă)</i>	<i>2.8</i>	<i>Nu se aplică</i>
<i>2.4.4. Încurajarea cooperării cu Regiunile și unitățile</i>	<i>6.5</i>	<i>Nu se aplică</i>

<i>administrativ-teritoriale cu statut special (gestionare indirectă cu PNUD)</i>		
<i>2.7. Evaluare și audit</i>	<i>0.2</i>	<i>Nu se aplică</i>
Total	64	0.075

2.6. Monitorizarea performanței și coordonarea între donatori

Misiunile de monitorizare vor avea loc la sfârșitul anului financiar pentru a analiza evoluția reformei, pentru a verifica rapoartele privind execuția bugetară și financiară în scopul colectării datelor privind finanțarea și alocările bugetare.

Ședințele comitetului director pentru programul cu durata de șase luni, care vor fi organizate și desfășurate sub auspiciile MAIA, și la care vor fi invitate toate părțile relevante interesate în acțiune, inclusiv Delegația UE Moldova, vor examina și evalua performanța, în ansamblu, la realizarea obiectivelor și indicatorilor reformei în cadrul CSR. În cadrul acelorași ședințe, vor fi discutate și coordonate măsurile corective necesare.

Coordonarea între donatori

Dezvoltarea Agricolă și Rurală

Coordonarea între donatori în Moldova este caracterizată prin participarea statului, răspunderea reciprocă prin intermediul Consiliului Comun de Parteneriat și colectarea și prezentarea transparentă a informației de către toți donatorii vizati.

Există un număr mare de donatori, atât multilaterali, cât și bilaterali, care acordă asistență Moldovei în domeniul dezvoltării agricole și rurale. Cei mai importanți sunt Uniunea Europeană (de ex. ESRA Programul de Suport Bugetar Sectorial, Suportul în utilizarea biomasei în producerea de energie – și BEI - Programul de Restructurare a Sectorului Vitivinicol), Statele Unite (USAID - Proiectul Competitivitatea Agricolă și Dezvoltarea Întreprinderilor și FPM - Programul de Reconstrucție a Infrastructurii de Irigare și a Agriculturii de Valoare Înaltă) și Banca Mondială (Proiectul de Investiții și Servicii Rurale și Proiectul privind Competitivitatea Agriculturii Republicii Moldova). Majoritatea programelor și proiectelor donatorilor dețin o componentă puternică de dezvoltare a capacităților și consolidare instituțională care va contribui, fără îndoială, la reforma sectorială preconizată în cadrul acestui program.

Atât Cancelaria de Stat, cât și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) organizează, la intervale regulate, ședințe naționale și sectorial ale Consiliului de coordonare la care sunt invitate organizațiile donatoare implicate. În cadrul ședințelor date, se solicită coordonarea intervenției dintre diverse instituții donatoare în vederea fie a creării sinergiilor pentru intervenție și/sau a evitării repetărilor și suprapunerilor. Cancelaria de Stat și MAIA încearcă să asigure că intervențiile donatorilor sunt conforme cu SND 2014-2020 sau alte strategii sectoriale.

Măsurile de consolidare a încrederii

Un volum relativ scăzut de asistență internațională este redirecționat către regiunile și unitățile administrativ-teritoriale cu statut special. Turcia, care se bucură de legături culturale strânse cu găgăuzii, a dezvoltat anumite programe de asistență directă pentru regiune, în domeniile de

irigație și învățământul post-liceal. USAID implementează un program național pentru a sprijini autoritățile locale, care a adus beneficii Primăriei orașului Comrat.

OSCE a participa activ la discuțiile de documentare și intermediere privind potențiala reformare al statutului autonom, chiar dacă organizația nu oferă finanțare directă în regiune.

În cadrul proiectelor energie și biomasă¹, UE a finanțat șapte proiecte locale. În plus, delegația UE analizează, în prezent, posibilitatea de a redirecționa o parte a fondurilor alocate în conformitate cu programul de susținere a Măsurilor de Consolidare a Încrederii², pentru a oferi asistență imediată și de mare vizibilitate în regiune prin renovarea infrastructurii sociale la scară mică.

În conformitate cu Decizia ENPI/2013/024-401 (Măsuri de Consolidare a Încrederii IV), sunt alocate 5 milioane euro pentru a sprijini crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea regională prin consolidarea capacității instituționale și implicarea autorităților locale și a societății civile. În acest sens, concentrându-se pe dezvoltarea socio-economică și de afaceri, acțiunile propuse vor contribui la o dezvoltare pe termen lung, consecventă și favorabilă incluziunii a regiunii.

2.7. Evaluare și audit

Comisia Europeană poate, în orice moment, iniția audituri și o evaluare după încheierea Programului.

Pentru sprijinul complementar, Comisia poate, de asemenea, efectua evaluări externe, după cum urmează:

(a) o misiune de evaluare intermediară;

Beneficiarul și Comisia trebuie să analizeze concluziile și recomandările evaluării intermediare și, să decidă, în comun, asupra măsurilor complementare care trebuie luate și a oricăror ajustări necesare, inclusiv, dacă este indicat, reorientarea proiectului. Rapoartele altor misiuni de evaluare și monitorizare vor fi oferite Beneficiarului, pentru a ține seama de orice recomandări care pot rezulta din astfel de misiuni.

(b) o evaluare finală, la începutul etapei de încheiere;

(c) o evaluare ex-post.

2.8. Comunicare și vizibilitate

Comunicarea și vizibilitatea UE este o obligație legală pentru toate acțiunile externe finanțate de UE.

Această acțiune trebuie să conțină măsuri de comunicare și vizibilitate, care se bazează pe un Plan specific de Acțiuni în Comunicare și Vizibilitate, care trebuie elaborat înainte de începerea implementării și sprijinit cu bugetul indicat în secțiunea 2.5 de mai sus.

Măsurile de comunicare și vizibilitate trebuie puse în aplicare fie (a) de către Comisie, și/sau (b) de statul partener, contractori, beneficiarii de grant și persoanele împuternicite. Obligațiile

¹ ENPI/20 101258-556 Proiectul Energie și Biomasă în Moldova

² ENPII20121284-007 Susținerea Măsurilor de Consolidare a Încrederii

contractuale corespunzătoare se vor include, respectiv, în acordurile de finanțare, contractele de achiziții publice, contracte de subvenționare și acorduri de delegare.

Manualul de comunicare și vizibilitate pentru Acțiunile Externe ale Uniunii Europene se va folosi la elaborarea Planului de Acțiuni în Comunicare și Vizibilitate și a obligațiilor contractuale adecvate.

Ca parte a Acordului de Finanțare, Guvernul Moldovei asigură că vizibilitatea contribuției EU la CRS se va mediatiza, în mod corespunzător, în mass-media prin organizarea de conferințe de presă, evenimente publice și emiterea de comunicate de presă după debursarea fiecărei tranșe. Contractul aferent de Servicii de AT va depune în continuare eforturi de consolidare a imaginii pozitive a UE în contextul activității sale în Moldova și, în acest sens, dispoziții specifice vor fi incluse în Contractul de Servicii de AT.

MAIA, în colaborare cu Delegația UE în Moldova va emite comunicate de presă la anumite etape, pe durata CRS și după anumite evenimente. În cadrul tuturor acestor acțiuni se va respecta, cu strictețe, Ghidul UE de vizibilitate.

Anexe

1. Indicatorii de performanță pentru debursări
2. Modalitățile și calendarul de debursare

Anexa 1: Indicatorii de performanță pentru debursări

ENPARD Moldova CRS – nr. CRIS: ENI/2014/034-128	
1. Indicator:	Implementarea Strategiei de Dezvoltare Agricolă și Rurală – Măsuri de Program aliniate la UE
Program:	Strategia de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020
Obiective:	1) îmbunătățirea capacității financiare a Guvernului pentru realizarea obiectivelor politicii de dezvoltare agricolă și rurală; 2) promovarea politicilor și reformelor de dezvoltare agricolă și rurală; 3) îmbunătățirea serviciilor prestate în sectorul agricol și rural; 4) îmbunătățirea guvernării în domeniul dezvoltării agricole și rurale; 5) abordarea nevoilor de bază ale populației; 6) gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv apa și biodiversitatea.
Acțiunea:	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9 din Tabelul C corespunzător al Condițiilor Specifice pentru Acordarea Tranșei Variabile.
Direcția responsabilă:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Descrierea indicatorului:	
Tipul indicatorului: Unitatea de măsură: Periodicitatea Ultimul rezultat cunoscut:	Document/Număr Documentație Q4 2016 și Q42017 10 măsuri implementate de către APIA în 2014
Dezvoltarea și calitatea indicatorului:	
Metoda de colectare a datelor:	Numărul de agricultori/Organizații agricole care primesc subvenții; Procesele-verbale ale grupurilor de lucru; Publicații în Monitorul Oficial; Publicații ale măsurilor (cereri de propuneri) de către AIPA; Participarea Organizațiilor societății civile în cadrul grupurilor de lucru confirmate prin ordinul MAI, rapoartele/publicațiile organizațiilor societății civile; măsuri de subvenție ale AIPA, actualizate în regim on-line și regulat; materialele de vizibilitate și publicare ale AIPA;
Direcțiile responsabile de colectare:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Metoda de calculare:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	
Limitele și tendințele cunoscute:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	Nu se aplică
Graficul de documentare:	
Data de predare:	Q12017 și Q12018
Comentarii:	Nu se aplică

ENPARD Moldova CRS – nr. CRIS: ENI/2014/034-128	
2. Indicator:	Îndeplinirea cerințelor UE privind siguranța și calitatea produselor alimentare.
Program:	Strategia de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020
Obiective	2) promovarea politicilor și reformelor de dezvoltare agricolă și rurală; 3) îmbunătățirea serviciilor prestate în sectorul agricol și rural;
Acțiunea:	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 și 2.5 din Tabelul C corespunzător al Condițiilor Specifice pentru Acordarea Tranșei Variabile.
Direcția responsabilă:	Direcția controlul calității și sisteme de calitate, Direcția supravegherea unităților de producere a alimentelor de origine animală, Direcția supravegherea unităților de producere a alimentelor de origine vegetală, Direcția supraveghere sanitar-veterinară ale ANSA; AIPA; Furnizori de servicii de informare publică.
Descrierea indicatorului:	
Tipul indicatorului: Unitatea de măsură: Periodicitatea Ultimul rezultat cunoscut:	Document/Număr Criteriile de eligibilitate AIPA incluse în măsurile selectate ale AIPA; producătorii agricoli instruiți în privința standardelor UE și care obțin certificare. Q4 2016 și Q42017 5 în 2014
Dezvoltarea și calitatea indicatorului:	
Metoda de colectare a datelor:	Material informativ cu privire la cerințele UE privind siguranța și calitatea produselor alimentare oferit producătorilor agricoli; Rapoartele ANSA cu privire la serviciile de certificare a standardelor UE disponibile pe piață și progresul realizat; lista standardelor UE de certificare incluse ca fiind eligibile în măsurile AIPA selectate; rapoarte de livrare a Furnizorilor de servicii de informare publică, inclusiv lista producătorilor agricoli care au beneficiat de instruire și certificare în ceea ce privește Standardele UE;
Direcțiile responsabile de colectare:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Metoda de calculare:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	
Limitele și tendințele cunoscute:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	Nu se aplică
Graficul de documentare:	
Data de predare:	Q12017 și Q12018
Comentarii:	Nu se aplică

ENPARD Moldova CRS – nr. CRIS: ENI/2014/034-128	
3. Indicator:	Sporirea competitivității sectorului agricol și agroalimentar prin restructurare și modernizare.
Program:	Strategia de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020
Obiective:	1) îmbunătățirea capacității financiare a Guvernului pentru realizarea obiectivelor politicii de dezvoltare agricolă și rurală; 2) promovarea politicilor și reformelor de dezvoltare agricolă și rurală; 3) îmbunătățirea serviciilor prestate în sectorul agricol și rural; 4) îmbunătățirea guvernării în domeniul dezvoltării agricole și rurale;
Acțiunea:	3.1, 3.2 și 3.3 din Tabelul C corespunzător al Condițiilor Specifice pentru Acordarea Tranșei Variabile.
Direcția responsabilă:	Direcția supravegherea unităților de producere a alimentelor de origine animală, Direcția supraveghere sanitar-veterinară, Direcția coordonarea posturilor la frontieră, Direcția supravegherea unităților de producere a alimentelor de origine vegetală ale ANSA; Serviciul Vamal, Direcția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, MAIA și AIPA.
Descrierea indicatorului:	
Tipul indicatorului: Unitatea de măsură: Periodicitatea Ultimul rezultat cunoscut:	Număr Numărul de unități agroalimentare care dețin raporturi comerciale cu UE, numărul grupurilor de producători constituiți în mod legal și numărul grupurilor operaționale de producători de. Q4 2016 și Q4 2017 1 unitate agroalimentară care deține raporturi comerciale active cu UE și 5 Grupuri de producători constituite și operaționale în 2014
Dezvoltarea și calitatea indicatorului:	
Metoda de colectare a datelor:	Lista AIPA a măsurilor de subvenționare, rapoartele MAIA privitor la grupurile de producători, sondajele grupurilor de producători, evaluările grupurilor de producători din Moldova prin proiectele și programele donatorilor externi (Banca Mondială, MCA – Fondul Provocările Mileniului, etc.); Lista de clasificare a unităților agroalimentare, rapoartele de inspectare oficială ale ANSA, Statisticile vamale, rapoartele sistemelor TRACES și OAV și pagina web a Direcției Generale SANTE.
Direcțiile responsabile de colectare:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Metoda de calculare:	Volumele de export și producere
Mijloacele de interpretare:	
Limitele și tendințele cunoscute:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	Nu se aplică
Graficul de documentare:	
Data de predare:	Q1 2017 și Q1 2018
Comentarii:	În prezent, în sectorul produselor de origine animală, doar mierea se poate exporta în UE.

ENPARD Moldova CRS – nr. CRIS: ENI/2014/034-128	
4. Indicator:	Îmbunătățirea serviciilor educaționale, de cercetare și informare publică în sectorul agricol și agroalimentar, inclusiv facilitarea sistemelor informaționale.
Program:	Strategia de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020
Obiective:	1) promovarea politicilor și reformelor de dezvoltare agricolă și rurală; 2) îmbunătățirea serviciilor prestate în sectorul agricol și rural; 3) îmbunătățirea guvernării în domeniul dezvoltării agricole și rurale și 5) abordarea nevoilor de bază ale populației.
Acțiunea:	4.1 și 4.2 din Tabelul C corespunzător al Condițiilor Specifice pentru Acordarea Tranșei Variabile.
Direcția responsabilă:	Colegiile agricole din Țaul, Svetlâi, Soroca, Colegiile agroindustriale din Râșcani, Ungheni, Grinăuți, Liceul agricol și Colegiul de zootehnie și medicină veterinară din Brătușeni.
Descrierea indicatorului:	
Tipul indicatorului: Unitatea de măsură: Periodicitatea Ultimul rezultat cunoscut:	Număr Noul program de formare antreprenorial agricol pentru colegiile agricole post-liceale; studenți instruiți. Q4 2016 și Q4 2017 0
Dezvoltarea și calitatea indicatorului:	
Metoda de colectare a datelor:	Colectarea orientărilor și materialelor ale noilor programe de formare și aprobarea noilor programe de formare prin ordinele interne ale MAIA, Colectarea foilor de participare la cursuri și lista studenților care au obținut certificatul de studii în baza noului program de formare în domeniul antreprenorial agricol.
Direcțiile responsabile de colectare:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Metoda de calculare:	Programul de formare, foile de prezență, certificate
Mijloacele de interpretare:	
Limitele și tendințele cunoscute:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	Nu se aplică
Graficul de documentare:	
Data de predare:	Q1 2017 și Q1 2018
Comentarii:	Nu se aplică

ENPARD Moldova CRS – nr. CRIS: ENI/2014/034-128	
5. Indicator:	Îmbunătățirea practicilor de gestionare a apei.
Program:	Strategia de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020
Obiective:	1) promovarea politicilor și reformelor de dezvoltare agricolă și rurală; 4) îmbunătățirea guvernării în domeniul dezvoltării agricole și rurale; 5) abordarea nevoilor de bază ale populației; 6) gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv apa și biodiversitatea.
Acțiunea:	5.1, 5.2, 5.3 și 5.4 din Tabelul C corespunzător al Condițiilor Specifice pentru Acordarea Tranșei Variabile.
Direcția responsabilă:	Asociațiile Utilizatorilor de Apă, Departamentul mecanizarea agriculturii a MAIA, AIPA.
Descrierea indicatorului:	
Tipul indicatorului: Unitatea de măsură: Periodicitatea Ultimul rezultat cunoscut:	Număr Măsurile de sprijin ale AIPA; Zone irigabile/fermierii care utilizează irigația „pe exploatațiile agricole”. Q4 2016 și Q4 2017 Hectare irigabile: 18700 (2010); 4700 (2011); 3600 (2012)
Dezvoltarea și calitatea indicatorului:	
Metoda de colectare a datelor:	Rapoartele MAIA/AIPA/Apele Moldovei privind starea terenurilor agricole irigabile din Republica Moldova; Rapoartele Asociațiilor Utilizatorilor de Apă privind rețelele/sistemele de aprovizionare cu apă folosită pentru irigații.
Direcțiile responsabile de colectare:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Metoda de calculare:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	
Limitele și tendințele cunoscute:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	Nu se aplică
Graficul de documentare:	
Data de predare:	Q1 2017 și Q1 2018
Comentarii:	Nu se aplică

ENPARD Moldova CRS – nr. CRIS: ENI/2014/034-128	
6. Indicator:	Utilizarea sporită a practicilor de producție prietenoase mediului.
Program:	Strategia de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020
Obiective:	1) promovarea politicilor și reformelor de dezvoltare agricolă și rurală; 4) îmbunătățirea guvernării în domeniul dezvoltării agricole și rurale; 5) abordarea nevoilor de bază ale populației; 6) gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv apa și biodiversitatea.
Acțiunea:	6.1 și 6.2 din Tabelul C corespunzător al Condițiilor Specifice pentru Acordarea Tranșei Variabile.
Direcția responsabilă:	Departamentul mecanizarea agriculturii a MAIA, AIPA.
Descrierea indicatorului:	
Tipul indicatorului: Unitatea de măsură: Periodicitatea Ultimul rezultat cunoscut:	Document/Număr Măsurile de sprijin ale APIA; Zone unde se aplică tehnologia no-till (fără arat). Q4 2016 și Q4 2017 Hectare lucrate prin tehnologiei no-till: 38000 (2011); 51000 (2012); 5600 (2013)
Dezvoltarea și calitatea indicatorului:	
Metoda de colectare a datelor:	Rapoartele MAIA și AIPA privind sistemul de conservare a aratului solului inclus în măsurile de sprijin ale APIA; Rapoartele MAIA privind numărul total de hectare din Republica Moldova lucrate prin tehnologia no-till.
Direcțiile responsabile de colectare:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Metoda de calculare:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	
Limitele și tendințele cunoscute:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	Nu se aplică
Graficul de documentare:	
Data de predare:	Q1 2017 și Q1 2018
Comentarii:	Nu se aplică

ENPARD Moldova CRS – nr. CRIS: ENI/2014/034-128	
7. Indicator:	Îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă în zonele rurale.
Program:	Strategia de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020
Obiective:	1) promovarea politicilor și reformelor de dezvoltare agricolă și rurală; 4) îmbunătățirea guvernării în domeniul dezvoltării agricole și rurale; 5) abordarea nevoilor de bază ale populației; 6) gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv apa și biodiversitatea.
Acțiunea:	7.1, 7.2. și 7.3 din Tabelul C corespunzător al Condițiilor Specifice pentru Acordarea Tranșei Variabile.
Direcția responsabilă:	AIPA.
Descrierea indicatorului:	
Tipul indicatorului: Unitatea de măsură: Periodicitatea Ultimul rezultat cunoscut:	Document/Număr Măsurile de sprijin ale AIPA; numărul de proiecte lansate de investiții de active materiale în exploatațile agricole și numărul de proiecte finalizate de investiții de active materiale în exploatațile agricole. Q4 2016 și Q4 2017 0
Dezvoltarea și calitatea indicatorului:	
Metoda de colectare a datelor:	Rapoartele MAIA de implementare a SNDAR; rapoartele AIPA privind MIS; Documentele justificative de conexiune a utilităților; autorizațiile municipale de construcție.
Direcțiile responsabile de colectare:	Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor, MAIA
Metoda de calculare:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	
Limitele și tendințele cunoscute:	Nu se aplică
Mijloacele de interpretare:	Nu se aplică
Graficul de documentare:ten	
Data de predare:	Q1 2017 și Q1 2018
Comentarii:	Nu se aplică

Anexa 2: Modalități și orarul debursărilor

Prezenta anexă cuprinde următoarele patru domenii principale în contextul statului/sectorului de intervenție: (1) responsabilități; (2) calendarul orientativ al debursărilor; (3) condițiile generale pentru eliberarea tranșelor; (4) condițiile specifice pentru eliberarea tranșelor.

1. Responsabilități

În baza condițiilor de debursare prevăzute în prezentul Acord de Finanțare, Guvernul Moldovei va depune o solicitare oficială la Comisia Europeană pentru debursarea fiecărei tranșe, în conformitate cu calendarul prezentat în Tabelul A de mai jos. Solicitarea va include: (i) analiza cât mai amplă și justificarea pentru eliberarea fondurilor, documentele justificative, care trebuie anexate, și (ii) un Formular de Identificare Financiară, semnat în mod corespunzător, în scopul de a facilita plata ulterioară.

2. Calendarul orientative al debursărilor

Un calendarul orientativ al debursărilor este prezentat mai jos.

Tabelul A: Calendarul orientativ al debursării (milioane euro)

Anual fiscal al statului	Anul 2016				Anul 2017				Anul 2018				Milioane euro
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Total
Tipul tranșei													
Tranșa de bază		17											
Tranșa variabilă						17				19			53
Total		17				17				17			53

3. Condițiile generale pentru eliberarea tranșelor

Condițiile generale pentru eliberarea tranșelor, expuse mai jos, se vor aplica la debursarea tuturor tranșelor și toate cererile de eliberare a tranșei trebuie să însoțite de informații justificative în acest sens.

Tabelul B: Condițiile generale pentru eliberarea tranșei

Domeniu	Condiții	Sursa de verificare
Politicile publice	Progrese satisfăcătoare în implementarea acțiunilor din capitolul corespunzător al Strategiei de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SDAR) 2014-2020 și credibilitatea continuă și relevanța acesteia sau a oricărei strategii succesoare.	<ol style="list-style-type: none">SDAR 2014-2020 și Planul corespunzător de Acțiuni.Strategia privind siguranța produselor alimentare și Planul corespunzător de Acțiuni.Alocări bugetare anuale pentru punerea în aplicare a SDAR, reflectate în Bugetul de Stat.Regulamentul anual al AIPA privind implementarea măsurilor.
Stabilitatea macroeconomică	Implementarea unei politici macroeconomice credibile centrate pe stabilitate.	<ol style="list-style-type: none">Rapoartele anuale ale Guvernului RM.Rapoartele FMI, ale Băncii Mondiale și UE

Managementul Finanțelor Publice	Progrese satisfăcătoare în implementarea programului în scopul îmbunătățirii managementului finanțelor publice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rapoartele de activitate ale Guvernului RM privind implementarea strategiei de îmbunătățire a MFP. 2. Rapoarte conexe ale FMI, Băncii Mondiale, MFP al UE.
Transparența și supravegherea bugetului	Progrese satisfăcătoare în ceea ce privește disponibilitatea publică a informațiilor bugetare accesibile, în timp util, cuprinzătoare și corecte.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Documentele oficiale ale Guvernului și paginile web corespunzătoare. 2. Sondaje și rapoarte bugetare deschise

4. Condițiile specifice pentru eliberarea tranșelor

Condițiile specifice pentru eliberarea tranșelor stabilite în Tabelul C și D, se aplică pentru eliberarea unei tranșe specifice. Solicitățile de debursare trebuie să fie însoțite de toate informațiile și documentele corespunzătoare privind condițiile specifice.

Tabelul C: Condițiile specifice pentru eliberarea tranșelor

Tranșa	Suma	Data orientativă a solicitării de debursare (luna/anul)	Data orientativă de debursare (luna/anul)	Condiții / criterii / activități pentru debursare	Sursa de verificare (calendarul și disponibilitatea datelor, după caz)
A doua tranșă (variabilă)	17 mil. euro	Q2017	Q2017		
				1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Agricolă și Rurală – Măsuri de Program aliniate la UE	
				<p>1.1. Măsura „Servicii de Consultanță și Formare” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2016 (min. 500 fermieri/OESA instruiți în 2016);</p> <p>1.2. Măsura „Investiții în exploatațiile agricole pentru restructurare și adaptare la standardele UE” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2016 (min. 75 fermieri/OESA au beneficiat de subvenții direct legate de restructurarea și adaptarea exploatațiilor agricole la standardele UE);</p> <p>1.3. Măsura „Investiții în prelucrarea și comercializarea produselor agricole” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2016 (min. 75 fermieri/OESA au beneficiat de subvenții</p>	<p>Regulamentul de Subvenționare al AIPA. Ordinul Ministerial. Pagina web a MAIA. Pagina web a AIPA. Raportul de implementare al MAIA. Publicații/materiale de vizibilitate. Analiză sectorială.</p>

	<p>direct legate de investițiile în prelucrarea și comercializarea produselor agricole în 2016);</p> <p>1.4. Măsura „Sprijin în constituirea grupului de producători” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2016 (grupurile de producători constituite în 2016 au inclus min. 30 membri);</p> <p>1.5. Măsura „Pregătirea pentru implementarea acțiunilor referitoare la mediu și spațiul rural” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2016 (min. 300 fermieri/OESA au beneficiat de subvenții direct legate de acțiunile referitoare la mediu și spațiul rural în 2016);</p> <p>1.6. Măsura „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2016 (min. 30 fermieri/OESA au beneficiat de subvenții direct legate de îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale în 2016);</p> <p>1.7. În 2016 se vor organiza trei (3) reuniuni regionale și una (1) locală de consultare publică cu OSC în privința noului program (schemele de subvenționare) (au participat și au primit consultanță asupra noului program min. 100 reprezentanți ai OSC la nivel central și regional în 2016);</p> <p>1.8. În 2016 se vor elabora și răspândi în regiuni, precum și se vor face disponibile on-line pe pagina web a AIPA publicațiile/materialele de vizibilitate privind regulile de aplicare pentru schema de subvenționare a AIPA (comitetul constituit se întrunește cel puțin de 2 ori în 2017).</p>	
	<p>2. Îndeplinirea cerințelor UE privind siguranța și calitatea produselor alimentare</p> <p>2.1. Bunele Practici Agricole, Analiza riscurilor și punctele critice de control (HACCP), GlobalGap, Bunele Practici de Producție (GMP), standardele ISO și certificarea respectivă, incluse ca factor decisivi pentru subvenționare în cadrul schemelor de subvenționare ale AIPA pentru 2017 (cel puțin 100 producători agricoli instruiți cu privire la standardele de calitate enunțate mai sus în 2017);</p>	<p>Publicațiile MAIA. Regulamentul de Subvenționare al AIPA. Fișele măsurii. CertIFICATELE de instruire. Certificări standard. Pagina web a MAIA. Pagina web a AIPA. Evenimente de vizibilitate.</p>

	2.2. Cel puțin 10 producători agricoli obțin, în 2017, certificate privind standardele de calitate enunțate mai sus.	
	3. Sporirea competitivității sectorului agricol și agroalimentar prin restructurare și modernizare	
	3.1. Cel puțin 4 grupuri de producători (după cum este definit în Legea RM privind grupurile de producători agricoli și asociațiile lor, adoptată în 2014) constituite legal în 2017.	Rapoartele MAIA privind grupurile de producători, sondajele grupurilor de producători.
	3.2. Cel puțin 8 grupuri de producători (după cum este definit în Legea RM privind grupurile de producători agricoli și asociațiile lor, adoptată în 2014) operaționale în 2017.	
	3.3. Cel puțin 5 unități agroalimentare suplimentare care realizează activ schimburi comerciale cu Statele Membre ale UE în 2017.	Lista de clasificare a unităților agroalimentare, rapoartele de control ale ANSA, TRACES, Statisticile vamale, rapoartele misiunii OAV, pagina web a Direcției Generale SANTE, Evenimente de vizibilitate
	4. Îmbunătățirea serviciilor educaționale, de cercetare și informare publică în sectorul agricol și agroalimentar, inclusiv facilitarea sistemelor informaționale	
	4.1. Noi planuri de studii pentru antreprenoriatul agricol sunt elaborate și aprobate de MAIA pentru Colegiile subordonate MAIA în 2015;	Ordinul intern MAIA Planul nou de studii pentru antreprenoriatul agricol Foile de participare la cursuri
	4.2. Minimum 500 studenți ai colegiilor agricole post-liceale subordonate MAIA instruiți în 2017 referitor la noul program de formare în domeniul antreprenorial agricol, aprobat de MAIA în 2015.	Lista studenților admiși Lista studenților absolvenți Evenimente de vizibilitate
	5. Îmbunătățirea practicilor de gestionare a apei.	
	5.1. Suprafața terenurilor agricole de la ferme irigate a crescut cu încă 2 500 de hectare în 2015;	Rapoartele MAIA, Rapoartele AIPA MIS, Rapoartele Apele Moldovei privind starea terenurilor agricole irigabile din Republica Moldova (2015 și 2016)
	5.2. Cel puțin încă 250 de fermieri utilizează irigarea la fermă în 2015;	Evenimente de vizibilitate
	5.3. Suprafața terenurilor agricole de la ferme irigate a crescut cu încă 3 000 de hectare în 2016;	

	5.4. Cel puțin încă 300 de fermieri utilizează irigarea la fermă în 2016.	
	6. Utilizarea sporită a practicilor de producție prietenoase mediului	
	6.1. Suprafața terenului prelucrat după tehnologia “No-till” (fără arat) s-a extins cu 4 000 de hectare în 2015;	Rapoartele MAIA privind numărul total de hectare din Republica Moldova lucrate prin tehnologia no-till (2015-2016) Rapoartele AIPA MIS
	6.2. Suprafața terenului prelucrat după tehnologia “No-till” s-a extins cu 7 000 de hectare în 2016.	
	7. Îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă în zonele rurale	
	7.1. Competențele de dezvoltare rurală sunt clar definite și atribuite Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare;	Autorizațiile municipale de construcție Raportul MAIA privind implementarea SDAR; Rapoarte AIPA MIS; Evenimente de vizibilitate Documentele însoțitoare pentru conexiunile utilităților
	7.2. Investițiile în active fizice la fermă (aprovizionare cu apă și canalizare, tratare a deșeurilor, infrastructura rutieră și conexiuni de utilități) sunt incluse în competențele AIPA în 2015; Dispoziții bugetare pentru investiții în aceste active fizice sunt incluse în bugetul de stat pentru 2016;	
	7.3. Cel puțin 30 de proiecte de investiții în active fizice la fermă sunt lansate în 2016; cel puțin 30% din proiectele lansate în 2016 vizează femeile.	

A treia tranșă (variabilă)	19 mil. euro	Q1 2018	Q2 2018		
				1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Agricolă și Rurală – Măsuri de Program aliniate la UE	
				<p>1.1. Măsura „Servicii de Consultanță și Formare” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2017 (min. 500 fermieri/OESA instruiți în 2017);</p> <p>1.2. Măsura „Investiții în exploatațiile agricole pentru restructurare și adaptare la standardele UE” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2017 (min. 75 fermieri/OESA au beneficiat în 2017 de subvenții direct legate de restructurarea și adaptarea exploatațiilor agricole la standardele UE);</p> <p>1.3. Măsura „Investiții în prelucrarea și comercializarea produselor agricole” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale AIPA pentru 2017 (min. 75 fermieri/OESA au beneficiat de subvenții direct legate de investițiile în prelucrarea și comercializarea produselor agricole în 2017);</p> <p>1.4. Măsura „Sprijin în constituirea grupului de producători” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale APIA pentru 2017 (grupurile de producători constituite în 2017 au inclus min. 30 membri);</p> <p>1.5. Măsura „Pregătirea pentru implementarea acțiunilor referitoare la mediu și spațiul rural” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale APIA pentru 2017 (min. 300 fermieri/OESA au beneficiat de subvenții direct legate de acțiunile referitoare la mediu și spațiul rural în 2017);</p> <p>1.6. Măsura „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale” inclusă în schemele anuale de subvenționare ale APIA pentru 2017 (min. 30 fermieri/OESA au beneficiat de subvenții direct legate de îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale în 2017);</p> <p>1.7. În 2016 se vor organiza trei (3) reuniuni regionale și una (1) locală de consultare publică cu OSC în privința noului program (schemele de subvenționare) (au participat și au primit consultanță asupra noului</p>	<p>Regulamentul AIPA. Publicații Pagina web a MAIA. Pagina web a AIPA. Analiză sectorială. Evenimente de vizibilitate.</p>

	<p>program min. 100 reprezentanți ai OSC la nivel central și regional în 2017);</p> <p>1.8. Se vor elabora și răspândi în regiuni, precum și se vor face disponibile on-line pe pagina web a AIPA publicațiile/materialele de vizibilitate privind regulile de aplicare pentru schema de subvenționare a AIPA (comitetul constituit se întrunește cel puțin de 2 ori în 2017).</p>	
	<p>2. Îndeplinirea cerințelor UE privind siguranța și calitatea produselor alimentare</p> <p>2.1. Bunele Practici Agricole, Analiza riscurilor și punctele critice de control (HACCP), GlobalGap, Bunele Practici de Producție (GMP), standardele ISO și certificarea respectivă, incluse ca factor decisivi pentru subvenționare în cadrul schemelor de subvenționare ale AIPA pentru 2017 (cel puțin 10 producători agricoli instruiți cu privire la standardele de calitate enunțate mai sus în 2017);</p> <p>2.2. Cel puțin 10 producători agricoli obțin, în 2017, certificate privind standardele de calitate enunțate mai sus.</p>	<p>Publicațiile MAIA. Regulamentul de Subvenționare al AIPA. Fișele măsurii. CertIFICATELE de instruire. Certificări standard. Pagina web a MAIA. Pagina web a AIPA. Evenimente de vizibilitate.</p>
	<p>3. Sporirea competitivității sectorului agricol și agroalimentar prin restructurare și modernizare</p> <p>3.1. Cel puțin 4 grupuri de producători (după cum este definit în Legea RM privind grupurile de producători agricoli și asociațiile lor, adoptată în 2014) constituite legal în 2017.</p> <p>3.2. Cel puțin 8 grupuri de producători (după cum este definit în Legea RM privind grupurile de producători agricoli și asociațiile lor, adoptată în 2014) operaționale în 2017.</p> <p>3.3. Cel puțin 5 unități agroalimentare suplimentare care realizează activ schimburi comerciale cu Statele Membre ale UE în 2017.</p>	<p>Rapoartele MAIA privind grupurile de producători, sondajele grupurilor de producători.</p> <p>Lista de clasificare a unităților agroalimentare, rapoartele de control ale ANSA, TRACES, Statisticile vamale, rapoartele misiunii OAV, pagina web a Direcției Generale SANTE, Evenimente de vizibilitate.</p>

	4. Îmbunătățirea serviciilor educaționale, de cercetare și informare publică în sectorul agricol și agroalimentar, inclusiv facilitarea sistemelor informaționale	
	4.1. Minimum 500 studenți ai colegiilor agricole post-liceale subordonate MAIA instruiți în 2017 referitor la noul program de formare în domeniul antreprenorial agricol, aprobat de MAIA în 2015.	Foile de participare la cursuri Lista studenților admiși Lista studenților absolvenți care au obținut Noul program de formare în domeniul antreprenorial agricol Evenimente de vizibilitate
	5.Îmbunătățirea practicilor de gestionare a apei.	
	5.1. Zone „în exploatațile agricole” irigabile se extind cu încă 4000 hectare în 2017; 5.2. Cel puțin încă 400 fermieri folosesc irigația „în exploatațile agricole” în 2017.	Rapoartele MAIA, Rapoartele AIPA MIS, Rapoartele Apele Moldovei privind starea terenurilor agricole irigabile din Republica Moldova Evenimente de vizibilitate
	6. Utilizarea sporită a practicilor de producție prietenoase mediului	
	6.1. Zonele, unde se aplică tehnologia no-till (fără arat) se extind cu încă 7000 hectare în 2017.	Rapoartele MAIA privind numărul total de hectare din Republica Moldova lucrate prin tehnologia no-till în 2016. Rapoartele AIPA privind MIS.
	7. Îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă în zonele rurale	
	7.1. Cel puțin încă 30 proiecte lansate de investiții de active materiale în exploatațile agricole în 2017; cel puțin 30% de proiecte lansate în 2017 care vizează femeile. 7.2. Cel puțin 30 proiecte de investiții de active materiale în exploatațile agricole lansate în 2016 sau 2017, finalizate până la sfârșitul lui 2017.	Legislația secundară a MAIA. Alocări din bugetul de stat pentru reflectarea noii competențe. Evenimente de vizibilitate. Autorizațiile municipale de construcție. Raportul MAIA de implementare al SDAR. Rapoartele AIPA privind MIS. Documentele justificative de conexiune a utilităților.

5. Calcularea tranșelor variabile

Tranșele Variabile permit eliberarea unei sume mai mici decât suma totală în cazul realizării parțiale a indicatorilor, adică neîndeplinirea anumitor Condiții Specifice. Neîndeplinirea sau îndeplinirea parțială a Condițiilor Specifice care condiționează eliberarea tranșelor, poate rezulta în pierderea irevocabilă a sumei în întregime sau a unei părți a acesteia corespunzătoare condițiilor specifice neîndeplinite sau îndeplinite parțial.

Metoda de punctare pentru fiecare sub-indicator va fi următoarea:

i) 1 punct pentru ținta atinsă,

și

ii) 0 puncte pentru ținta atinsă parțial sau neatinsă.

În cazul în care există îndoieli serioase privind calitatea datelor furnizate, se poate efectua exercițiul de verificare a datelor pentru informarea deciziilor de plată. Se poate recruta un expert extern pentru verificarea reclamațiilor privind datele, pe bază de eșantion, prin verificare directă, după caz, sau prin coroborarea cu alte părți interesate, de obicei neguvernamentale.

Nivelul de referință pentru calcularea tranșelor variabile va fi procedura “roll-forward” cu datele de performanță ale fiecărui an consecutiv. Aceasta înseamnă că rezultatele obținute în primul an pentru programul efectiv, devin nivel de referință în baza căruia se evaluează performanța din anul al doilea.

Metoda pentru determinarea debursării tranșelor variabile se va baza pe ponderea fiecărui indicator principal, după cum se arată în Tabelul D. Agregarea scorurilor legate de mai mulți sub-indicatori din cadrul aceluiași indicator principal va stabili partea din suma referitoare la indicatorul principal care trebuie plătită. Toți sub-indicatorii incluși în același indicator principal au aceeași pondere. De exemplu: dacă sunt realizați 8 din 9 sub-indicatori, se vor plăti 8/9 din suma referitoare la acel indicator principal.

În cazuri excepționale, când evenimentele excepționale sau circumstanțele în schimbare au împiedicat atingerea obiectivelor convenite anterior, este posibil să se renunțe la sau să fie neutralizată o condiție a indicatorului. În acest caz, suma conexă poate fi transferată pentru următoarea tranșă sau realocată pentru alți indicatori ai aceleiași tranșe. Astfel de cazuri trebuie solicitate de Guvernul Republicii Moldova de la autoritatea competentă din cadrul Comisiei Europene și pot fi autorizate de către acestea prin intermediul unui schimb de scrisori între cele două părți.

În cazuri excepționale și justificate, în mod corespunzător, acordurile de finanțare pot permite reevaluarea anumitor obiective neatinse în următorul an în raport cu obiectivul inițial, în cazul în care există o tendință pozitivă și Guvernul a atins obiectivul din cauza șocurilor externe. Astfel de cazuri trebuie specificate în fișa indicatorului.

Tabelul D. Tranșele variabile

Indicatorii principali (a se vedea și Tabelul C)	Nivelul de referință	Spre plată în 2017 (în mil. euro)	Spre plată în 2018 (în mil. euro)	Ponderea (în % din tranșa cu valoare maximă)
1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Agricolă și Rurală – Măsuri de Program aliniate la UE.	10 măsuri	0.85	0.95	5
2. Îndeplinirea cerințelor UE privind siguranța și calitatea produselor alimentare.	5 unități agroalimentare	1.70	1.90	10
3. Sporirea competitivității sectorului agricol și agroalimentar prin restructurare și modernizare.	1 unitate agroalimentară 5 grupuri de producători	6.80	7.60	40
4. Îmbunătățirea serviciilor educaționale, de cercetare și informare publică în sectorul agricol și agroalimentar, inclusiv facilitarea sistemelor informaționale.	0	0.85	0.95	5
5. Îmbunătățirea practicilor de gestionare a apei.	3600 hectare 0 fermieri	1.70	1.90	10
6. Utilizarea sporită a practicilor de producție prietenoase mediului.	56000 hectare	1.70	1.90	10
7. Îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă în zonele rurale.	0	3.40	3.80	20
Total		17.00	19.00	100

ANEXA II – CONDIȚII GENERALE

Cuprins

Partea I:	Prevederi Aplicabile Activităților pentru care Beneficiarul este Autoritate Contractantă.....	2
Articolul 1	Principii generale.....	2
Articolul 2	Termenul limită pentru semnarea contractelor de achiziții și contractelor de subvenționare de către Beneficiar.....	6
Articolul 3	Vizibilitatea.....	7
Articolul 4	Prevederile privind plățile efectuate de către Comisie beneficiarilor de contracte și subvenții din numele Beneficiarului.....	7
Articolul 5	Devizul de program.....	9
Articolul 6	Plățile către Beneficiarul care implementează componenta de avans a devizului de program.....	10
Articolul 7	Publicarea informației privind contractele de achiziții și contractele de subvenționare de către Beneficiar.....	12
Articolul 8	Restituirea fondurilor.....	12
Articolul 9	Pretențiile financiare în baza contractelor de achiziție și subvenționare.....	13
Articolul 10	Depășirea cheltuielilor și acoperirea acestora.....	13
Partea II:	Prevederile Aplicabile Sprijinului Bugetar.....	14
Articolul 11	Dialogul politic.....	14
Articolul 12	Verificarea condițiilor și debursării.....	14
Articolul 13	Transparența sprijinului bugetar.....	14
Articolul 14	Restituirea sprijinului bugetar.....	14
Partea III:	Prevederile Aplicabile Acțiunii în Ansamblu, Indiferent de Modul de Gestionare.....	15
Articolul 15	Perioada de executare și termenul de atribuire a contractelor în gestionare directă....	15
Articolul 16	Verificări și controale din partea Comisiei, Oficiului European Anti-Fraudă (OEAF) și Curții Europene de Auditori.....	16
Articolul 17	Sarcinile Beneficiarului în combaterea neregularităților, fraudelor și corupției.....	16
Articolul 18	Suspendarea plăților.....	17
Articolul 19	Alocarea sumelor recuperate de către Comisie pentru acțiune.....	18
Articolul 20	Dreptul la ședere și reședință.....	18
Articolul 21	Prevederi fiscale și vamale.....	19
Articolul 22	Confidențialitatea.....	19
Articolul 23	Utilizarea studiilor.....	19
Articolul 24	Consultații între Beneficiar și Comisie.....	19
Articolul 25	Modificarea Acordului de Finanțare.....	20
Articolul 26	Suspendarea Acordului de Finanțare.....	20
Articolul 27	Rezilierea Acordului de Finanțare.....	21
Articolul 28	Dispozițiile de soluționare a litigiilor.....	22

Partea I: Prevederi Aplicabile Activităților pentru care Beneficiarul este Autoritate Contractantă

Articolul 1 – Principii generale

- 1.1. Scopul Părții I este definirea sarcinilor de implementare bugetară încredințate Beneficiarului în gestionarea indirectă, așa cum este descris în Anexa I (Dispozițiile Tehnice și Administrative) și definirea drepturilor și obligațiilor Beneficiarului și ale Comisiei în executarea acestor sarcini.

Partea întâi se va aplica în cazul sarcinilor de execuție a bugetului referitoare la contribuția exclusivă a UE sau în combinație cu fondurile Beneficiarului sau ale unei terțe părți, atunci când aceste fonduri sunt puse în aplicare în co-finanțare comună, adică când acestea sunt reunite. Aceste sarcini cuprind punerea în aplicare de către Beneficiar, ca autoritate contractantă, a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție și subvenționare, și atribuirea, semnarea și executarea contractelor de achiziție și subvenționare rezultate.

De regulă, Comisia efectuează plățile aferente către contractori și beneficiarii de subvenții. Cu toate acestea, Beneficiarul trebuie să efectueze anumite plăți, inclusiv personalului propriu, pe baza unui deviz de cheltuieli de program, în conformitate cu Articolul 5 din prezentele Condiții Generale.

În cazul în care Beneficiarul este un stat ACP și acțiunea este finanțată din contul FED, în conformitate cu Articolul 1.1 din Condițiile Speciale, sarcinile încredințate sunt cele enumerate la literele (c)-(k) din sub-punctul șase al articolului 35(1) și 35(2) din Anexa IV la Acordul de Parteneriat ACP-CE.

În cazul în care Beneficiarul este un TTPM și acțiunea este finanțată din contul FED, în conformitate cu Articolul 1.1 din Condițiile Speciale, în exercitarea sarcinilor încredințate trebuie, de asemenea, respectate condițiile Articolului 86(3) din Decizia Consiliului 2013/755/UE din 25 noiembrie 2013 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană (Decizia de asociere peste mări).

- 1.2. Beneficiarul trebuie să rămână responsabil pentru îndeplinirea obligațiilor stipulate în prezentul Acord de Finanțare, chiar dacă acesta desemnează alte entități, menționate în Anexa I (Dispoziții Tehnice și Administrative), pentru efectuarea anumitor sarcini de execuție a bugetului în contextul punerii în aplicare a devizului de cheltuieli de program, menționate în Articolul 5 din Condițiile Generale. Comisia, în special, își rezervă dreptul de a suspenda plățile, și de a suspenda și/sau rezilia prezentul Acord de Finanțare, în baza acțiunilor, omisiunilor și/sau situațiilor oricărei entități desemnate.
- 1.3. Sarcinile identificate în Articolul 1.1 din Condițiile Generale trebuie realizate de către Beneficiar, conform procedurilor și documentelor standard stabilite și publicate de Comisie pentru atribuirea contractelor de achiziții și subvenții, în vigoare la data de lansare a procedurii în cauză.
- 1.4. Beneficiarul trebuie să elaboreze și să asigure funcționarea unui sistem eficient și efectiv de control intern. Beneficiarul trebuie să respecte principiile bunei gestiuni financiare, transparenței și nediscriminării și să evite situațiile de conflict de interese.

Un conflict de interese survine în cazul în care exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor oricărei persoane responsabile, este compromisă din motive care implică familia, viața sentimentală, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes

comun cu cel al ofertantului sau solicitantului, al contractantului sau al beneficiarului de subvenție.

Sistemul de control intern este un proces menit să ofere o asigurare rezonabilă că operațiunile sunt eficace, eficiente și economice, că raportarea este fiabilă, că bunurile și informațiile sunt protejate, că fraudele și neregularitățile sunt prevenite, detectate și corectate, și că riscurile referitoare la legalitatea și regularitatea operațiunii financiare sunt gestionate în mod adecvat, luând în considerare caracterul multianual al activităților, precum și natura plăților în cauză.

În special, dacă Beneficiarul efectuează plăți în conformitate cu un deviz de program, Sarcinile ordonatorului de credite și cele ale contabilului sunt separate și incompatibile între ele și Beneficiarul trebuie să opereze un sistem de contabilitate care oferă informații exacte, complete, fiabile și actualizate. Beneficiarul trebuie, de asemenea, să protejeze în mod rezonabil datele care permit identificarea unei persoane fizice (datele cu caracter personal).

- 1.5. În cazul în care, raportul privind punerea în aplicare a sarcinilor încredințate Beneficiarului, face parte din prezentul Acord de Finanțare, în temeiul Articolului 5 din Condițiile Speciale, acesta trebuie să corespundă modelului din Anexa III. Totuși, în cazul în care se utilizează devizele de program în conformitate cu Articolul 5 din prezentele Condiții Generale, raportul trebuie să urmeze cerințele stipulate în documentele standard menționate în Articolul 5.3 din prezentele Condiții Generale. În cazul în care declarația de gestiune face parte din prezentul Acord de Finanțare, în conformitate cu Articolul 5 din Condițiile Speciale, aceasta trebuie să corespundă modelului prevăzut în Anexa IV.
- 1.6. Nu este necesar a oferi opinia de audit extern independent privind declarația de gestiune, realizat în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, deoarece Comisia efectuează auditurile pentru această acțiune. Aceste audituri vor verifica veridicitatea afirmațiilor din declarația de gestiune și legalitatea și regularitatea tranzacțiilor aferente efectuate.
- 1.7. Beneficiarul va realiza procedurile de atribuire a contractelor de achiziții și subvenționare și va încheia contractele rezultate în limba prezentului Acordul de Finanțare.
- 1.8. Beneficiarul va informa Comisia în cazul în care un candidat, ofertant sau solicitant este în situația de a fi exclus din procesul de participare în cadrul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice și subvenționare, prevăzute în Articolul 1.3 și, în cazul în care, contractantul sau beneficiarul subvenției s-a făcut vinovat de declarații false sau a comis erori substanțiale sau neregularități și fraudă, sau s-a depistat că a încălcat grav obligațiunile sale contractuale.

În astfel de cazuri, fără a aduce atingere competenței Comisiei de a lua măsuri împotriva unei astfel de entități, conform Regulamentului Financiar aplicabil, Beneficiarul poate aplica contractanților sau beneficiarilor de subvenții sancțiunile financiare menționate în dispozițiile privind sancțiunile administrative și financiare din Condițiile Generale ale contractelor de achiziții publice și subvenționare, încheiate de către Beneficiar, în conformitate cu documentele standard prevăzute în Articolul 1.3, în cazul în care acest lucru este permis de legislația internă a acestuia. Astfel de sancțiuni financiare se vor impune după o procedură contradictorie, asigurând dreptul de apărare al contractantului sau beneficiarului de subvenție.

Beneficiarul poate lua în considerare, după caz și pe propria răspundere, informațiile conținute în Baza de Date Centrală a Excluderilor, la atribuirea contractelor de achiziții publice și de subvenționare. Accesul la informații poate fi acordat prin intermediul punctelor de legătură sau prin consultarea Comisiei¹ (Comisia Europeană, Directoratul General pentru buget, Ofițerul Contabil al Comisiei, BRE2-13/505, B-1049 Bruxelles, Belgia și prin e-mail la BUDG-COI-EXCL-DB@ec.europa.eu, în copie la adresa Comisiei, indicate în Articolul 3 din Condițiile Speciale). Comisia poate refuza efectuarea plăților către contractant sau beneficiarul de subvenții într-o situație de excludere.

- 1.9. Beneficiarul trebuie să păstreze toate documentele financiare și contractuale justificative începând cu data intrării în vigoare a prezentului Acord de Finanțare sau de la o dată anterioară, stipulată drept dată de începere a eligibilității cheltuielilor în Articolul 6 a Condițiilor Speciale, și pe durata unei perioade de cinci ani de la finalizarea perioadei de executare, și anume:

Procedurile de atribuire a contractelor de achiziții:

- a) Anunț de intenție cu dovada publicării anunțului de achiziție și orice rectificări
- b) Nominalizarea comisiei de licitație
- c) Raportul privind candidații preselecțai (inclusiv anexele) și cererile
- d) Dovada de publicare a notificării listei de candidați
- e) Scrisori către candidații care nu au fost preselecțai
- f) Invitația de participare la licitație sau echivalent
- g) Caietul de sarcini, inclusiv anexele, clarificările, procesele verbale ale reuniunilor, dovada publicării
- h) Nominalizarea comisiei de evaluare
- i) Raportul de deschidere a ofertelor, inclusiv anexele
- j) Raport de evaluare/negociere, inclusiv anexele și ofertele primite²
- k) Scrisoare de notificare
- l) Documentele justificative
- m) Scrisoare de intenție pentru depunerea contractului
- n) Scrisori către candidații respinși
- o) Notificare de atribuire/anulare, inclusiv dovada publicării
- p) Contractele semnate, amendamentele, documentele anexate și corespondența relevantă

Cererile de propuneri și atribuirea directă de subvențiilor:

- a) Desemnarea comisiei de evaluare
- b) Raportul de deschidere și administrativ, inclusiv anexele și cererile primite³
- c) Scrisori către solicitanții admiși și respinși, urmare a evaluării notei explicative
- d) Raportul de evaluare a notei explicative
- e) Raportul de evaluare a raportului integral de cereri și negocieri, cu anexele relevante
- f) Verificarea eligibilității și documentelor justificative
- g) Scrisori către solicitanții admiși și respinși cu aprobarea listei de rezervă, urmare a evaluării depline a cererii
- h) Scrisoare de intenție pentru depunerea contractului de subvenționare
- i) Notificare de atribuire/anulării, inclusiv dovada publicării

¹ Beneficiarului i se permite accesul direct la Baza de Date Centrală a Excluderilor prin intermediul punctelor de legătură, în cazul în care Beneficiarul certifică Serviciului responsabil al Comisiei că acesta aplică măsuri adecvate de protecție a datelor, după cum se prevede în Regulamentul (CE) nr.45/2001 al Parlamentului European și a Consiliului, din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date (OJ L8, 12.1.2001, p.1)

² Eliminarea ofertelor nereușite la cinci după încheierea procedurii de achiziție publică.

³ Eliminarea cererilor nereușite la trei ani după încheierea procedurii de subvenționare.

- j) Contractele semnate, amendamentele, documentele anexate și corespondența relevantă.

În cazul devizelor de program: Adicional la cele menționate mai sus, toate documentele relevante privind plățile, fondurile recuperate și costurile de operare.

- 1.10. Beneficiarul trebuie să asigure protecția corespunzătoare a datelor cu caracter personal. Datele cu caracter personal includ orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă. Orice operațiune ce implică prelucrarea datelor cu caracter personal, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea, ștergerea sau distrugerea, trebuie să se bazeze pe regulile și procedurile Beneficiarului și se vor realiza doar dacă acestea sunt necesare pentru implementarea Acordului de Finanțare.

În mod special, Beneficiarul trebuie să întreprindă măsurile corespunzătoare de securizare tehnică și organizațională referitor la riscurile inerente oricărei astfel de operațiuni și natura informației cu privire la persoana fizică în cauză, în scopul:

- a) Împiedicării accesului oricărei persoane neautorizate la sistemele informatice care efectuează astfel de operațiuni, și anume citirea neautorizată, copierea, modificarea sau ștergerea suporturilor de stocare; introducerea neautorizată a datelor, precum și divulgarea, modificarea sau ștergerea neautorizată a informației stocate;
- b) Asigurării accesului utilizatorilor autorizați ai sistemului IT care efectuează astfel de operațiuni, doar la informația la care se referă dreptul de acces al acestora;
- c) Elaborării structurii organizaționale care să îndeplinească cerințele de mai sus.

Articolul 2 – Termenul limită pentru semnarea contractelor de achiziții și contractelor de subvenționare de către Beneficiar

- 2.1. Contractele de achiziții publice și subvenționare trebuie să fie semnate, în mod corespunzător, de ambele părți, la etapa de implementare operațională a prezentului Acord de Finanțare și cel târziu pe parcursul a 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentului Acord de Finanțare. Contractele suplimentare de achiziții publice și subvenționare care rezultă din modificările la prezentul Acord de Finanțare, prin care se adaugă noi activități și crește contribuția UE, trebuie să fie semnate, în mod corespunzător, de ambele părți, la etapa de implementare operațională a prezentului Acord de Finanțare și cel târziu pe parcursul a 3 ani de la intrarea în vigoare a modificărilor la prezentul Acord de Finanțare.

Dacă acțiunea este finanțată din contul FED, devizele de program menționate în Articolul 5 din Condițiile Generale, trebuie să fie, de asemenea, aprobate de către Comisie în perioada limită de trei ani.

Perioada limită de trei ani nu poate fi extinsă, cu excepția cazului când acțiunea este finanțată de FED. Perioada extinsă se va stipula în Articolul 6 din Condițiile Speciale.

- 2.2. Totuși, următoarele tranzacții pot fi semnate în orice moment pe durata etapei de implementare operațională.
 - a. Contractele de achiziții publice și subvenționare care pun în aplicare componenta privind avansul de fonduri a devizului de program finanțat de FED;
 - b. Amendamentele la contractele de achiziții publice și subvenționare deja semnate;
 - c. Contractele individuale de achiziții publice care urmează a fi încheiate după rezilierea anticipată a contractului de achiziții publice existent;

- d. Amendamentul la prezentul Acord de Finanțare, în urma schimbării persoanei responsabile de realizarea sarcinilor încredințate, menționată în Articolul 1.2 din Condițiile Generale; amendamentul trebuie să stipuleze, de asemenea, noua perioadă în care contractele de achiziții publice și subvenționare trebuie încheiate de către această nouă persoană, în conformitate cu Articolul 2.1;
 - e. Contractele privind auditul și evaluarea, care pot fi semnate la etapa de încheiere.
- 2.3. La expirarea a trei ani din momentul intrării în vigoare a Acordului de Finanțare, orice sold pentru activitățile încredințate Beneficiarului, pentru care nu au fost semnate contracte, vor fi dezangajate de către Comisie.
- 2.4. Articolul 2.3 nu se aplică pentru soldurile fondurilor de rezervă sau pentru fondurile disponibile după rezilierea anticipată a contractului. Soldul sau fondurile pot fi folosite pentru finanțarea contractelor menționate în Articolul 2.2.
- 2.5. Contractul de achiziții publice sau de subvenționare care nu a generat plăți pe o perioadă de trei ani din momentul semnării, va fi reziliat automat și finanțarea va fi dezangajată.

Articolul 3 – Vizibilitatea

Beneficiarul va întreprinde toate măsurile necesare pentru a asigura vizibilitatea finanțării UE pentru activitățile încredințate acestuia sau pentru alte activități în temeiul acțiunii în cauză. Aceste măsuri trebuie să fie definite în Anexa I (Dispozițiile Tehnice și Administrative) sau aprobate ulterior între Beneficiar și Comisie.

Aceste măsuri de comunicare și informare trebuie să fie în conformitate cu Manualul de Comunicare și Vizibilitate pentru Acțiunile Externe ale UE, elaborat și publicat de către Comisie, în vigoare la momentul desfășurării măsurilor.

Articolul 4 - Prevederile privind plățile efectuate de către Comisie beneficiarilor de contracte și subvenții din numele Beneficiarului

4.1. Beneficiarul trebuie să transmită Comisiei cererea de plată aprobată, în următoarele termene stabilite, începând cu data recepționării cererii de plată, fără a lua în calcul perioadele de suspendare a datei limită de plată:

- a) pentru pre-finanțarea menționată în contractul de achiziții publice sau subvenționare;
 - i) 15 zile calendaristice pentru acțiunea finanțată din Buget;
 - ii) 30 zile calendaristice pentru acțiunea finanțată de FED.
- b) 45 zile calendaristice pentru alte plăți.

Comisia va acționa în conformitate cu Articolele 4.6 și 4.7 în perioada corespunzătoare datei limite pentru plata prevăzută în contractele de achiziții publice și de subvenționare, cu excluderea termenilor limită.

4.2. La primirea cererii de plată de la contractant sau beneficiarul subvenției, Beneficiarul trebuie să informeze Comisia despre primire și să verifice imediat dacă cererea este admisibilă, adică dacă acesta conține identificarea contractantului sau a beneficiarului de subvenție, contractul în cauză, suma, valuta și data. Dacă Beneficiarul concluzionează că cererea este inadmisibilă, ea trebuie respinsă, și se informează contractantul sau beneficiarul subvenției despre aceasta indicând motivul, în termen de 30 zile de la recepționarea cererii. Beneficiarul trebuie, de asemenea, să informeze Comisia despre respingere și motivele respingerii.

4.3. La primirea unei cereri de plată admisibile, Beneficiarul trebuie să verifice dacă plata este exigibilă, adică dacă au fost executate toate obligațiunile contractuale care justifică plata,

inclusiv prin examinarea unui raport, după caz. Dacă Beneficiarul conchide că plata nu este exigibilă, acesta informează contractantul sau beneficiarul subvenției despre aceasta, indicând motivele. Transmiterea acestei informații suspendă termenul limită de plată. Comisia trebuie să primească o copie a informației transmise. Comisia trebuie, de asemenea, să fie informată privitor la răspuns și acțiunea corectivă a contractantului sau beneficiarului de subvenție. Răspunsul sau acțiunea menită să corecteze neîndeplinirea obligațiilor contractuale va reîncepe termenul limită pentru plată. Beneficiarul va examina răspunsul sau acțiunea în conformitate cu prezentul paragraf.

4.4. Dacă Comisia nu este de acord cu concluzia Beneficiarului privind faptul că plata nu este exigibilă, aceasta va informa Beneficiarul în acest sens. Beneficiarul își va reexamina poziția, și dacă conchide că plata este exigibilă, va informa contractantul și beneficiarul de subvenție. Suspendarea termenului limită de plată trebuie să fie anulată după transmiterea informației. Beneficiarul va informa și Comisia. Beneficiarul va proceda în continuare în modul prevăzut în Articolul 4.5.

Dacă dezacordul dintre Beneficiar și Comisie persistă, Comisia poate achita partea necontestată a sumei facturate, cu condiția că aceasta este în mod clar separabilă de suma contestată. Comisia va informa Beneficiarul și contractantul sau beneficiarul de subvenție despre astfel de plată parțială.

4.5. Dacă Beneficiarul conchide că plata este exigibilă, acesta va transfera cererea de plată și toate documentele de însoțire necesare către Comisie pentru aprobare și plată. Beneficiarul va oferi un raport privind numărul de zile rămase din termenul limită de plată și toate perioadele de suspendare a termenului limită în cauză.

4.6. Dacă, după transferul cererii de plată, conform Articolului 4.5, Comisia conchide că plata nu este exigibilă, acesta informează Beneficiarul și, cu o copie, contractantul sau beneficiarul subvenției, cu indicarea motivelor. Informarea contractantului sau beneficiarului subvenției va rezulta în suspendarea termenului limită de plată, după cum este prevăzut în contractul încheiat. Răspunsul sau acțiunea corectivă din partea contractantului sau beneficiarului subvenției se va considera de către Beneficiar în conformitate cu Articolul 4.3.

4.7. Dacă Beneficiarul și Comisia conchid că plata este exigibilă, Comisia va efectua plata.

4.8. Dacă dobânda de întârziere este datorată contractantului sau beneficiarului subvenției, aceasta se va alocă între Beneficiar și Comisie proporțional la zilele de întârziere care depășesc termenele limită stabilite în Articolul 4.1, cu condiția că:

- a) Numărul de zile folosite de Beneficiar este calculat începând din data înregistrării cererii de plată admisibile, menționată în Articolul 4.3 până la data transmiterii cererii către Comisie, menționată în Articolul 4.5 și începând din data informării de către Comisia, menționată în Articolul 4.6 până la următoarea transmitere a cererii către Comisie, menționată în Articolul 4.5. Orice perioadă de suspendare a termenului limită de plată se va deduce.
- b) Numărul de zile folosite de Comisie este calculat începând din data următoare celei la care a fost transmisă cererea de către Beneficiar, menționată în Articolul 4.5 până la data de plată și începând din data informării Beneficiarului, conform Articolului 4.6.

4.9. Orice circumstanțe neprevăzute de procedura de mai sus vor fi abordate în spiritul cooperării între Beneficiar și Comisie prin analogie cu prevederilor de mai sus, respectând relațiile contractuale ale Beneficiarului și contractant sau beneficiarul subvenției.

Dacă este posibil, o parte trebuie să coopereze la cererea celeilalte părți în acordarea informației utile pentru evaluarea cererii de plată, chiar și înainte transmiterii formale a cererii de plată sau returnarea acesteia de la prima parte.

Articolul 5-Devizul de cheltuieli de program

5.1.Dacă Beneficiarului i se încredințează, suplimentar, efectuarea plăților către contractanți, beneficiarii de subvenții și/sau în contextul muncii directe, acestea vor fi efectuate în baza devizului de program convenit în prealabil de către Beneficiar și Comisie.

5.2.Devizul de cheltuieli de program este un document în care se conține programul de activități ce urmează a fi îndeplinite și resursele umane și materiale necesare, bugetul corespunzător și acțiunile tehnice și administrative detaliate pentru implementare în scopul executării activităților în cadrul unei perioade specificate prin intermediul achizițiilor publice, subvențiilor și/sau prin muncă.

Devizul de cheltuieli de program trebuie să conțină componenta privind avansul de fonduri și componenta privind angajamentele specifice.

În baza componentei privind avansul de fonduri a devizului de program, Beneficiarului i se va încredința implementarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice și de subvenționare și efectuarea plăților aferente și a plăților pentru munca directă.

În baza componentei privind angajamentele specifice, Beneficiarul va realiza sarcinile menționate în subpunctul doi din Articolul 1.1. din Condițiile Generale; Comisia va efectua plățile aferente către contractanți și beneficiarii de subvenții. Anumite activități stabilite, care includ auditurile, evaluările și recurgerea la contractului cadru, vor fi implementate direct de către Comisie.

Dacă acțiunea este finanțată de FED, sarcinile descrise în Anexa I pot fi implementate de către o entitate de drept privat în baza unui contract de prestare servicii, atribuit de către Beneficiar în conformitate cu procedurile și documentele standard menționate în Articolul 1.3.

5.3.Toate devizele de program care pun în aplicare Acordul de Finanțare trebuie să respecte procedurile și documentele standard privind devizele de program și prevăzute de către Comisie, în vigoare la momentul adoptării devizului de program în cauză.

Cheltuielile obișnuite de operare suportate de entitatea responsabilă de îndeplinirea sarcinilor încredințate Beneficiarului, menționate în Articolele 1.1 și 5.1 din prezentele Condiții Generale, sunt eligibile pentru finanțarea de UE, în baza componentei privind avansul de fonduri a devizului de program pe întreaga durată a perioadei de executare a prezentului Acord de Finanțare, cu excepția cazului când Articolul 6 din Condițiile Speciale stipulează o începere anticipată a eligibilității costurilor. Aceste costuri sunt suportate la îndeplinirea sarcinilor de execuție bugetară și includ personalul local, utilitățile (ex. apa, gaze și energie electrică), arendă încăperi, consumabile, întreținerea, călătoriile de afaceri pe termen scurt și combustibilul pentru vehicule. Ele nu vor include achiziționarea de autovehicule sau de orice alt echipament, sau orice activitate operațională. Articolul 1.3 și 2.1 din prezentele Condiții Generale nu se aplică în cazul acestor cheltuieli obișnuite de operare.

5.4.Beneficiarul va prezenta anual Comisiei, la data stipulată în Articolul 6 din Condițiile Speciale, declarația de gestionare semnată de către Beneficiar la nivelul corespunzător, folosind modelul din Anexa IV.

Articolul 6 – Plățile către Beneficiarul care implementează componenta privind avansul de fonduri a devizului de cheltuieli de program

6.1.Comisia va transfera mijloacele financiare nu mai târziu de 30 de zile după data la care va înregistra cererea admisibilă de plată pentru pre-finanțare de la Beneficiar, care conține data, suma și valuta; termenul limită trebuie să fie de 90 zile calendaristice pentru cererea de plată

pentru renovare sau închidere. Dobânda de întârziere se va datora în conformitate cu Regulamentul Financiar aplicabil. Termenul limită de plată poate fi suspendat de către Comisie, prin înștiințarea Beneficiarului, în orice moment în cursul perioadei menționate mai sus, despre faptul că solicitarea de plată nu poate fi onorată, fie din cauză că suma nu este cea corespunzătoare, sau din cazul că nu au fost prezentate documentele confirmative scadentă, fie din cauză că nu au fost prezentate documentele justificative adecvate. Dacă Comisia intră în posesia unor informații care pun la îndoială eligibilitatea cheltuielii care apare într-o solicitare de plată, Comisia poate suspenda termenul de plată pentru verificări complementare, inclusiv la fața locului, pentru a determina, înainte de efectuarea plății, dacă plata este într-adevăr eligibilă. Beneficiarul se informează, cât mai curând posibil, despre suspendare precizând și motivele. Termenul de plată va fi reluat de îndată ce documentele justificative care lipseau, au fost oferite sau solicitarea de plată a fost corectată.

- 6.2. Comisia va efectua plățile la un cont bancar în euro, deschis la o instituție financiară aprobată de Comisie.
- 6.3. Beneficiarul garantează că mijloacele financiare achitate de către Comisie pot fi identificate în contul bancar în cauză.
- 6.4. Transferurile în euro, în caz de necesitate, vor fi convertite în valuta națională a Beneficiarului, la momentul când plățile trebuie să fie efectuate de către Beneficiar, conform cursului de schimb al băncii în vigoare la data efectuării plății de către Beneficiar.
- 6.5. Componenta privind avansul de fonduri a devizului de program care nu a generat plăți către Beneficiar pe o perioadă de trei ani din momentul încheierii devizului de program, va fi anulată automat și suma corespunzătoare angajată, va fi dezangajată.

Articolul 7 – Publicarea informației privind contractele de achiziții și contractele de subvenționare de către Beneficiar

- 7.1. Beneficiarul se obligă să publice anual, într-un spațiu special convenit și ușor accesibil pe site-ul său, pentru fiecare contract de achiziții și de subvenționare pentru care acesta este autoritate contractantă în temeiul devizelor de program menționate în Articolul 5, natural și scopul, numele și localitatea contractantului (contractanților, în cazul unui consorțiu) sau a beneficiarului de subvenție (beneficiarilor, în cazul unei subvenții cu beneficiari multipli), precum și valoarea contractului.

Localitatea persoanei fizice va fi regiunea de nivelul NUTS2. Localitatea persoanei juridice va fi adresa acesteia.

Dacă publicarea în internet este imposibilă, informația trebuie să fie publicată prin intermediul oricăror alte mijloace corespunzătoare, inclusiv în monitorul oficial al Beneficiarului.

Articolul 6 din Condițiile Speciale va stipula adresa, pe internet sau în alt mod, a locului de publicare; și se va face referință la adresa dată în spațiul special dedicat pe site-ul internet al Comisiei.

- 7.2. Bursele și sprijinul financiar direct pentru persoanele fizice cele mai defavorizate, vor fi publicate anonim și în mod cumulativ după categoria de cheltuieli.

Altfel, numele persoanelor fizice se vor înlocui cu „persoană fizică” la doi ani după publicare. Numele entității juridice, care conține numele persoanei fizice din cadrul entității date, va fi considerat ca numele persoanei fizice.

Se va renunța la publicarea numelor persoanelor fizice dacă prin aceasta apare riscul de încălcare a drepturilor fundamentale sau prejudiciere a intereselor comerciale.

Beneficiarul va prezenta lista cu datele care vor fi publicate privind persoanele fizice, cu justificarea oricărei renunțări la publicare propuse Comisiei, care trebuie să aprobe anticipat lista în cauză. După caz, Comisia va defini localitatea persoanei fizice care se va limita la regiunea de nivelul NUTS2.

- 7.3. Publicarea contractelor de achiziții publice și de subvenționare încheiate (adică, semnate de către Beneficiar și contractant și beneficiarul de subvenție) în timpul perioadei de raportare, se va realiza în termen de 6 luni după data de raportare, conform Articolului 6 din Condițiile Speciale.
- 7.4. Se va renunța la publicarea contractelor, dacă prin aceasta apare riscul de prejudiciere a intereselor comerciale ale contractantului și beneficiarului de subvenție. Beneficiarul va prezenta lista cu justificare Comisiei, care trebuie să aprobe anticipat renunțarea la publicare.
- 7.5. În cazul în care Comisia efectuează plățile către contractanți și beneficiarii de subvenții, aceasta trebuie să asigure publicarea informației cu privire la contractele de achiziții publice și de subvenționare, în conformitate cu regulile sale.

Articolul 8 – Restituirea fondurilor

- 8.1. Beneficiarul va întreprinde orice măsuri corespunzătoare pentru recuperarea fondurilor plătite în mod necuvenit. Sumele plătite în mod necuvenit și recuperate de către Beneficiar, sumele din garanțiile financiare depuse în baza procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice și de subvenționare, sumele din penalitățile impuse de către Beneficiar candidaților, ofertanților, solicitanților, contractanților sau beneficiarilor de subvenții, precum și despăgubirile acordate Beneficiarului, se vor restitui Comisiei.
- 8.2. Fără a aduce atingere responsabilității Beneficiarului de recuperare a fondurilor plătite în mod necuvenit, Beneficiarul este de acord că Comisia poate, în conformitate cu prevederile Regulamentului Financiar aplicabil și prezentul Acord de Finanțare, să stabilească formal o sumă ca fiind plătită în mod necuvenit în temeiul contractelor de achiziții publice și subvenționare, finanțate conform Părții Întâi și să pornească la recuperarea acestora prin orice metode din numele Beneficiarului, inclusiv prin compensarea sumei datorate de către contractant sau beneficiarul de subvenții pentru orice pretenții împotriva UE și prin recuperarea forțată în cadrul instanțelor de judecată.
- 8.3. În acest scop, Beneficiarul va oferi Comisiei toate documentele și informația necesară. Prin prezenta, Beneficiarul împuternicește Comisia să efectueze procedura de recuperare, în special prin chemare în garanție a contractantului sau beneficiarului de subvenție pentru care Beneficiarul este autoritate contractantă sau prin compensarea fondurilor care trebuie recuperate din sumele datorate contractantului sau beneficiarului de subvenție de către Beneficiar în calitate de autoritate contractantă și finanțate de UE în temeiul prezentului Acord de Finanțare sau în temeiul altui acord sau prin recuperarea forțată în cadrul instanțelor de judecată.
- 8.4. Comisia va informa Beneficiarul despre inițierea procedurilor de recuperare (inclusiv, după caz, în cadrul instanțelor de judecată).
- 8.5. În cazul în care Beneficiarul este un sub-delegat al entității cu care Comisia a încheiat un acord de delegare, Comisia poate recupera de la Beneficiar fondurile datorate entității, dar pe care entitatea nu le-a putut recupera personal.

Articolul 9 – Pretențiile financiare în baza contractelor de achiziție și subvenționare

Beneficiarul se obligă să consulte Comisia înainte de a lua orice hotărâre referitoare la o cerere de despăgubire înaintată de un contractant sau beneficiar de subvenție și considerată de Beneficiar integral sau parțial justificată. Consecințele financiare pot fi suportate de UE numai atunci când Comisia și-a dat acordul preliminar. Acordul preliminar în cauză este necesar și pentru folosirea mijloacelor financiare prevăzute de prezentul Contract de Finanțare pentru acoperirea cheltuielilor ce reies din conflictele legate de contracte.

Articolul 10 – Depășirea cheltuielilor și acoperirea acestora

- 10.1 Depășirea individuală a liniilor bugetare pentru activitățile implementate de către Beneficiar, va fi acoperită prin realocarea de fonduri în cadrul bugetului total, în conformitate cu Articolul 25 al prezentelor Condiții Generale.
- 10.2 Dacă există riscul de depășire a sumei prevăzute pentru activitățile implementate de către Beneficiar, Beneficiarul trebuie să înștiințeze imediat Comisia și să solicite acordul preliminar pentru aplicarea măsurilor de corectare planificate să acopere depășirea, prin propunerea fie de a reduce activitățile sau de a folosi propriile resurse sau alte resurse oferite nu de UE.
- 10.3 Dacă activitățile nu pot fi reduse, sau dacă depășirea nu poate fi acoperită prin folosirea propriilor resurse ale Beneficiarului sau a altor resurse, Comisia poate decide, la cererea motivată corespunzător a Beneficiarului, să ofere finanțare adițională din partea UE. Dacă Comisia va lua o asemenea decizie, cheltuielile în exces vor fi finanțate, fără a aduce atingere regulilor și procedurilor relevante ale UE, prin oferirea unei contribuții financiare adiționale care va fi stabilită de către Comisie. Prezentul Acord de Finanțare va fi modificat în modul corespunzător.

Partea II: Prevederile Aplicabile Sprijinului Bugetar

Articolul 11-Dialogul politic

Beneficiarul și UE se angajează să demareze cu regularitate dialogul constructiv la etapa corespunzătoare de implementare a Acordului de Finanțare.

Dacă Beneficiarul este un stat ACP și acțiunea este finanțată de FED în conformitate cu Articolul 1.1 din Condițiile Speciale, dialogul poate face parte din dialogul politic mai larg prevăzut în Articolul 8 din Acordul de Parteneriat ACP-CE.

Articolul 12-Verificarea condițiilor și debursării

12.1 Comisia va verifica condițiile pentru plata tranșelor componente de sprijin bugetar, în modul stabilit în Anexa I (Dispoziții Tehnice și Administrative).

Dacă Comisia decide că condițiile pentru plată nu sunt îndeplinite, aceasta va informa Beneficiarul despre aceasta, fără întârzieri nejustificate.

12.2 Solicitățile de debursare înaintate de către Beneficiar vor fi eligibile pentru finanțarea de către UE, cu condiția că acestea corespund prevederilor stabilite în Articolul I (Dispoziții Tehnice și Administrative) și sunt înaintate la etapa operațională de implementare.

12.3 Beneficiarul va aplica reglementările sale naționale valutare într-o manieră nediscriminatorie pentru toate debursările componentelor de sprijin bugetar.

Articolul 13-Transparența sprijinului bugetar

Prin prezentul, Beneficiarul consimte publicarea de către Comisie a prezentului Acord de Finanțare și modificările la acesta, inclusiv pe suport electronic, și a informației de bază privind sprijinul bugetar considerată oportună de către Comisie. Publicarea nu va conține date care contravin legislației UE privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 14-Restituirea sprijinului bugetar

Debursările integrale sau parțiale a sprijinului bugetar pot fi recuperate de către Comisie, cu respectarea principiului proporționalității, dacă Comisia stabilește că plata a fost afectată de neregularități grave imputabile Beneficiarului, și anume dacă Beneficiarul a oferit informații nefiabile sau eronate, sau dacă a fost implicat în acte de corupție sau fraudă.

Partea III: Prevederile Aplicabile Acțiunii în Ansamblu, Indiferent de Modul de Gestionare

Articolul 15 – Perioada de executare și termenul de atribuire a contractelor în gestionare directă

15.1 Perioada de executare a Acordului de Finanțare va cuprinde două etape:

- etapa de implementare operațională, în cadrul căreia vor fi desfășurate principalele activități operaționale. Etapa dată va începe odată cu intrarea în vigoare a Acordului de Finanțare și se va încheia odată cu începerea etapei de încheiere;
- etapa de încheiere, în cadrul căreia va fi desfășurat auditul financiar și evaluarea, și vor fi închise, din punct de vedere tehnic și financiar, contractele și devizele de cheltuieli de program pentru implementarea Acordului de Finanțare. Durata etapei în cauză este menționată în Articolul 2.3 din Condițiile Speciale. Etapa va începe după finalizarea etapei de implementare operațională. Eligibile se vor considera doar cheltuielile necesare pentru închidere.

Perioadele în cauză trebuie să fie reflectate în acordurile care vor fi încheiate de către Beneficiar și Comisie în procesul de punere în aplicare a Acordului de Finanțare, și anume în acordurile de delegare și contractele de achiziții publice și de subvenționare.

15.2 Cheltuielile legate de activitățile operaționale principale vor fi eligibile pentru finanțare din partea UE numai dacă vor fi suportate în cadrul etapei de implementare operațională; Cheltuielile suportate de către Beneficiar înainte de intrarea în vigoare a prezentului Acord de Finanțare nu vor fi eligibile pentru legate de finanțare din partea UE, cu excepția cazului când Articolul 6 din Condițiile Speciale prevede altfel. Cheltuielile legate de auditul și evaluarea finală, și de activitățile de închidere vor fi eligibile până la sfârșitul etapei de încheiere.

15.3 Orice sold rămas din contribuția UE, va fi automat dezangajat după cel mult șase luni din momentul finalizării perioadei de executare.

15.4 În cazuri excepționale și motivate, în mod corespunzător, poate fi depusă o cerere pentru prelungirea etapei de implementare operațională și, corespunzător, a perioadei de executare. Dacă Beneficiarul va solicita prelungirea, cererea corespunzătoare trebuie să fie depusă cu cel puțin trei luni înainte de finalizarea etapei de implementare operațională și trebuie să fie aprobată de către Comisie înainte de data finalizării etapei date. Prezentul Acord de Finanțare se va modifica în mod corespunzător.

15.5 În cazuri excepționale și motivate, în mod corespunzător, și după finalizarea perioadei de implementare operațională, poate fi depusă o cerere pentru prelungirea etapei de încheiere

și, corespunzător, a perioadei de executare. Dacă Beneficiarul va solicita prelungirea, cererea corespunzătoare trebuie să fie depusă cu cel puțin trei luni înainte de finalizarea etapei de încheiere și trebuie să fie aprobată de către Comisie înainte de data finalizării etapei date. Prezentul Acord de Finanțare se va modifica în mod corespunzător.

- 15.6 Articolul 2 din Condițiile Generale se va aplica în cazul activităților implementate de către Comisie, în calitate de autoritate contractantă (gestionare directă), cu excepția subpunctelor 2 și 3 ale Articolului 2.1.

Articolul 16 – Verificări și controale din partea Comisiei, Oficiului European Anti-Fraudă (OEF) și Curții Europene de Auditori

- 16.1 Beneficiarul va acorda asistență și sprijin în cadrul verificărilor și controalelor efectuate de către Comisie, OEF și Curtea Europeană de Auditori, la solicitarea acestora.

Beneficiarul este de acord ca Comisia, OEF și Curtea Europeană de Auditori să efectueze verificările documentare și operative privind folosirea finanțării oferite de UE pentru activitățile în baza Acordului de Finanțare și efectuarea unui audit complet, în caz de necesitate, în baza documentelor justificative de raportare și documentelor contabile, precum și în baza oricăror altor documente referitoare la finanțarea activităților, pe întreaga durată a Acordului de Finanțare și timp de cinci ani după finalizarea perioadei de executare.

- 16.2 Beneficiarul este de asemenea de acord cu faptul că OEF poate întreprinde controale și verificări operative în conformitate cu procedurile stipulate de legislația UE pentru protecția intereselor financiare ale UE de fraude și alte neregularități.

În acest scop, în conformitate cu Regulamentul (CE, Euratom) nr.2185/96 și Regulamentul (CE, Euratom) nr.883/2013, Beneficiarul va oferi funcționarilor Comisiei, OEF și Curții Europene de Auditori, precum și agenților lor împuterniciți, accesul la teritoriul și încăperile în care sunt desfășurate operațiunile finanțate în baza Acordului de Finanțare, inclusiv la sistemele informaționale și la orice documente și date computerizate referitoare la gestiunea tehnică și financiară a operațiunilor în cauză, și să întreprindă toate măsurile necesare pentru a facilita munca acestora. Agenților autorizați ai Comisiei, OEF și Curții Europene de Auditori li se va oferi acces cu condiția respectării stricte a confidențialității față de terți, fără prejudiciu pentru obligațiile legale de dezvăluire aplicabile față de ei. Documentele trebuie să fie accesibile și completate, permițând efectuarea liberă a controlului, Beneficiarul fiind obligat să înștiințeze Comisia, OEF și Curtea Europeană de Auditori despre locul exact unde sunt păstrate acestea.

- 16.3 Controalele și auditul descrise mai sus se aplică și față de contractanții și beneficiarii de subvenții, subcontractanții care primesc finanțare din partea UE.
- 16.4 Beneficiarul va fi înștiințat despre misiunile operative de către agenții numiți de către Comisie, OEF sau Curtea Europeană de Auditori.

Articolul 17 – Sarcinile Beneficiarului în combaterea neregularităților, fraudelor și corupției

- 17.1 Beneficiarul va informa de îndată Comisia cu privire la orice element adus la cunoștința sa, care trezește suspiciuni de nereguli, fraudă sau corupție și despre orice măsuri întreprinse sau planificate în acest scop.

- 17.2 Beneficiarul se va asigura și va verifica regulat dacă acțiunile finanțate din buget sunt realizate și implementate corect. Acesta va întreprinde măsurile necesare pentru a preveni,

depista și corecta neregulile și fraudele, și, în caz de necesitate va cere în judecată recuperarea mijloacelor financiare achitate în mod necuvenit.

„Neregularitate” înseamnă orice încălcare a Acordului de Finanțare, a contactelor de implementare și a devizelor de cheltuieli de program, sau a legislației UE în rezultatul unor acțiuni sau inacțiuni ale anumitor persoane, care au dus sau ar putea duce la prejudicierea fondurilor UE, fie prin reducerea sau pierderea venitului datorat UE, sau prin introducerea unor articole de cheltuieli nejustificate.

„Fraudă” înseamnă orice acțiune sau inacțiune intenționată referitor la:

- folosirea sau prezentarea declarațiilor sau documentelor false, incorecte sau incomplete, care duc la delapidarea sau reținerea ilegală a mijloacelor financiare din bugetul general al UE sau FED;
- nedezvăluire informației în încălcarea unei obligații specifice, care are același efect;
- aplicarea incorectă a mijloacelor financiare în cauză în alte scopuri decât cele pentru care au fost oferite inițial.

17.3 Beneficiarul se angajează să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a remedia orice practici de corupție activă sau pasivă în procesul de punere în aplicare a Acordului de Finanțare.

„Corupția pasivă” este definită ca fiind acțiunea deliberată a unei persoane oficiale care, direct sau printr-un intermediar, cere ori primește un avantaj de orice fel pentru sine sau pentru un terț ori, acceptă o promisiune pentru un astfel de avantaj în scopul de a acționa sau de a se abține de la o acțiune în legătură cu atribuțiile sale ori în exercițiul funcțiilor sale, cu încălcarea acestor atribuții, într-o manieră care să prejudicieze sau prezintă pericol să prejudicieze interesele financiare ale UE.

„Corupția activă” este definită ca fiind acțiunea deliberată a oricărei persoane care promite sau oferă direct ori printr-un intermediar un avantaj de orice fel unei persoane oficiale, pentru sine sau pentru un terț, în scopul de a acționa sau de a se abține de la o acțiune în legătură cu atribuțiile sale ori în exercițiul funcțiilor sale, cu încălcarea acestor atribuții, într-o manieră care să prejudicieze sau prezintă pericol să prejudicieze interesele financiare ale UE.

17.4 Beneficiarul înștiința imediat Comisia (persoanele de contact conform sub-punctului 3 din Articolul 1.8 din Condițiile Generale), despre numele entităților, în privința cărora există hotărâri intrate în vigoare pentru fraudă, corupție, participare într-o organizație criminală, activitate de spălare de bani sau orice altă activitate ilegală, care poate fi în detrimentul intereselor financiare ale UE.

17.5 Dacă Beneficiarul nu ia măsurile corespunzătoare pentru a preveni orice practici de corupție sau fraudă, Comisia poate adopta ea însăși astfel de măsuri de precauție, inclusiv prin suspendarea prezentului Acord de Finanțare.

Articolul 18 – Suspendarea plăților

18.1 Fără a aduce atingere la suspendarea sau rezilierea prezentului acord de finanțare, în conformitate cu Articolele 26 și 27, respectiv, Comisia poate suspenda plățile, parțial sau integral, dacă:

- a) Comisia a stabilit sau are motive serioase de îngrijorare, în baza informațiilor primite, și trebuie să verifice, dacă Beneficiarul a comis careva erori substanțiale, neregularități sau fraude în cadrul procedurii de atribuire a contractelor de achiziții publice și subvenționare sau în procesul de implementare a acțiunii, sau dacă Beneficiarul nu și-a

respectat obligațiunile în temeiul prezentului Acord de Finanțare, inclusiv obligațiile legate de implementarea planului de Comunicare și Vizibilitate;

- b) Comisia a stabilit sau are motive serioase de îngrijorare, în baza informațiilor primite, și trebuie să verifice, dacă Beneficiarul a comis erori, neregularități sau fraude sistemice sau recurente sau dacă și-a încălcat obligațiunile în temeiul prezentului Acord de Finanțare, cu condiția că, aceste erori, neregularități, fraude sau încălcări ale obligațiunilor, au un impact material asupra procesului de implementare a prezentului Acord de Finanțare sau pune la îndoială fiabilitatea sistemului de control intern al Beneficiarului sau legalitatea și regularitatea cheltuielilor subiacente;
- c) Comisia suspectează de faptul că Beneficiarul a comis substanțiale erori, neregularități, fraude sau încălcări ale obligațiunilor în cadrul procedurii de atribuire a contractelor de achiziții publice și subvenționare sau în procesul de implementare a acțiunii și trebuie să verifice dacă acestea au avut loc;
- d) este necesar a preveni prejudicierea serioasă a intereselor financiare ale UE.

18.2 Comisia va informa imediat Beneficiarul despre suspendarea plăților și despre motivele suspendării.

18.3 Suspendarea plăților va avea efectul de suspendare a termenului limită pentru orice solicitare de plată în așteptare.

18.4 Pentru reluarea plăților, Beneficiarul trebuie să depună eforturi pentru a remedia situația care a dus la suspendare, cât mai curând posibil, și trebuie să informeze Comisia despre orice progrese realizate în această privință. De îndată ce Comisia va considera că condițiile pentru reluarea plăților au fost îndeplinite, aceasta va informa Beneficiarul.

Articolul 19 – Alocarea sumelor recuperate de către Comisie pentru acțiune

Dacă acțiunea este finanțată din cadrul FED, sumele plătite în mod necuvenit și recuperate de către Comisie, sumele primite din garanțiile financiare depuse în baza procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice și subvenționare, sumele primite din penalitățile financiare impuse candidaților, ofertanților, solicitanților, contractanților și beneficiarilor de subvenții, precum și despăgubirile acordate Comisiei, vor fi alocate pentru acțiune.

Articolul 20 – Dreptul la stabilire și reședință

20.1 În cazul când acest lucru este justificat prin natura contractelor de achiziții publice și subvenționare, Beneficiarul va acorda, persoanelor fizice și juridice, care participă la invitațiile de licitație pentru încheierea contractelor de îndeplinire a lucrărilor, furnizare sau prestare a serviciilor sau la cererile de propuneri, și entitățile, cărora li se vor încredința sarcinile de implementare bugetară, menționate în Anexa I, dreptul de ședere provizorie și reședință pe teritoriul Beneficiarului. Dreptul în cauză va rămâne în vigoare timp de o lună după atribuirea contractului.

20.2 Beneficiarul va acorda drepturi similare contractanților și beneficiarilor de subvenții, entităților, cărora li s-au încredințat sarcinile de implementare bugetară, menționate în Anexa I (Dispoziții Tehnice și Administrative), persoanelor fizice a căror servicii sunt necesare pentru realizarea acțiunii și membrilor familiilor acestora, pe întreaga durată de implementare a acțiunii.

Articolul 21 – Prevederi fiscale și vamale

21.1 Beneficiarul va aplica în cazul contractelor de achiziții publice și subvenționare, finanțate de UE, cele mai favorizate impozite și taxe vamale aplicate față de Statele sau organizațiile internaționale pentru dezvoltare cu care acesta deține relații.

Dacă Beneficiarul este un stat ACP, nu se vor lua în considerare normele aplicate de acesta pentru alte State ACP sau pentru alte state în curs de dezvoltare pentru a stabili tratamentul Statului celui mai favorizat.

21.2 Dacă se aplică un Acord-cadru, care include prevederi mai detaliate referitor la chestiunea dată, se vor aplica și prevederile în cauză.

Articolul 22 – Confidențialitatea

22.1 Beneficiarul este de acord ca documentele și informațiile sale, deținute de o entitate cu care Beneficiarul este în relații contractuale, să poată fi transmise Comisiei de către entitatea dată pentru scopul unic de implementare a Acordului de Finanțare în cauză sau a altui acord. Comisia va respecta toate acordurile de confidențialitate convenite între Beneficiar și entitatea menționată.

22.2 Fără a aduce atingere Articolului 16 din Condițiile Generale, Beneficiarul și Comisia trebuie să păstreze confidențialitate asupra oricăror documente, informații sau altor materiale ce se referă în mod direct la implementarea prezentului Acord de Finanțare, și care sunt clasificate ca fiind confidențiale.

22.3 Înainte de a face publică astfel de informație, este nevoie de acordul prealabil scris al ambelor părți.

22.4 Părțile vor rămâne supuse obligației de confidențialitate pe o perioadă de 5 ani după încheierea perioadei de executare.

Articolul 23 – Utilizarea studiilor

Contractul, care se referă la orice studiu finanțat în temeiul prezentului Acord de Finanțare, va include dreptul Beneficiarului și Comisiei de a folosi datele din studiul în cauză, de a le publica sau dezvălui terților.

Articolul 24 – Consultații între Beneficiar și Comisie

24.1 Beneficiarul și Comisia se vor consulta reciproc înainte de a da curs oricărui conflict referitor la implementarea sau interpretarea Acordului de Finanțare, conform Articolului 29 din Condițiile Generale.

24.2 În cazul în care, Comisia constată existența unor probleme în derularea procedurilor legate de gestionarea prezentului Acord de Finanțare, aceasta stabilește toate contactele necesare cu Beneficiarul pentru a remedia situația și, ia orice măsuri necesare.

24.3 Consultarea poate duce la modificarea, suspendarea sau rezilierea Acordului de Finanțare.

24.4 Comisia trebuie să informeze regulat Beneficiarul despre implementarea activităților descrise în Anexa I, care nu face parte de Partea Întâi a prezentelor Condiții Generale.

Articolul 25 – Modificarea Acordului de Finanțare

- 25.1 Orice modificare la Acordul de Finanțare trebuie să fie efectuată în scris, și să includă schimbul de scrisori.
- 25.2 Dacă inițiatorul modificării este Beneficiarul, acesta va prezenta Comisiei cererea în cauză, cu cel puțin trei luni înainte de intrarea în vigoare a modificării, cu excepția cazurilor motivate în modul corespunzător de către Beneficiar și acceptate de către Comisie. În cazuri excepționale de ajustare a obiectivelor acțiunii și/sau creșterii contribuției UE, cererea trebuie înaintată cu cel puțin 6 luni înainte de intrarea în vigoare a modificării.
- 25.3 Dacă modificarea nu afectează semnificativ obiectivele activității implementate conform Părții Întâi a prezentelor Condiții Generale, și dacă aceasta se referă doar la unele modificări minor, care nu afectează soluția tehnică adoptată, și dacă aceasta nu implică nici o realocare de fonduri, sau dacă implică realocări de fonduri, dar care sunt în limita fondurilor de rezervă, Beneficiarul va înștiința Comisia, cât mai curând posibil, despre modificare și justificarea ei în scris, și va aplica modificarea dată.
- 25.4 Folosirea fondurilor de rezervă va fi efectuată cu acordul preliminar în scris al Comisiei.
- 25.5 Dacă Comisia va considera că Beneficiarul nu-și mai îndeplinește satisfăcător sarcinile încredințate conform Articolului 1.1 din Condițiile Generale și fără a aduce atingere Articolelor 26 și 27 din Condițiile Generale, Comisia poate decide să reia sarcinile încredințate Beneficiarului, pentru a continua implementarea activităților din numele Beneficiarului, după înștiințarea în scris a acestuia.

Articolul 26 – Suspendarea Acordului de Finanțare

- 26.1 Contractul de Finanțare poate fi suspendat în următoarele cazuri:
- Comisia poate suspenda implementarea Acordului de Finanțare, dacă Beneficiarul își încalcă una din obligațiile sale conform Acordului de Finanțare.
 - Comisia poate suspenda implementarea Acordului de Finanțare, dacă Beneficiarul își încalcă una din obligațiile sale stabilite în conformitate cu procedurile și documentele standard menționate în Articolul 1.3 și 5.3 din Condițiile Generale.
 - Comisia poate suspenda Acordul de Finanțare, dacă Beneficiarul își încalcă obligațiile sale referitoare la respectarea dreptului omului, principiilor democratice și legii, și în cazuri grave de corupție.
 - Acordul de Finanțare poate fi suspendat în cazuri de forță majoră, definite mai jos. „Forță majoră” înseamnă orice situații sau evenimente imprevizibile și excepționale care, nu sunt imputabile părților și care le împiedică să-și îndeplinească oricare dintre obligațiile lor, și care nu pot fi atribuite erorii sau neglijenței părților (sau a contractanților, agenților sau angajaților acestora) și se dovedesc a fi invincibile în pofida tuturor măsurilor întreprinse. Defecțiunile echipamentului sau materialului sau întârzierea punerii acestora la dispoziție, conflictele de muncă, grevele sau dificultățile financiare nu pot fi invocate drept forță majoră. Nu se consideră că partea corespunzătoare și-a încălcat obligațiile dacă, ea este împiedicată în îndeplinirea lor de o circumstanță de forță majoră, despre care cealaltă parte este informată în modul corespunzător. Partea, care se confruntă cu o circumstanță de forță majoră, trebuie să înștiințeze fără întârziere cealaltă parte, cu indicarea naturii, duratei probabile și efectele previzibile ale problemei, și să ia toate măsurile necesare pentru minimizarea daunelor posibile.
 - Nici una dintre Părți nu va purta răspundere pentru încălcarea obligațiilor în temeiul prezentului Acord de Finanțare, dacă se află în imposibilitatea de a îndeplini

obligațiilor în temeiul unei circumstanțe de forță majoră, cu condiția că aceasta va întreprinde măsuri pentru minimizarea daunelor posibile.

- 26.2 Comisia poate suspenda prezentul Acord de Finanțare fără notificare preliminară.
- 26.3 Comisia poate lua orice măsură de precauție corespunzătoare, înainte ca suspendarea să aibă loc.
- 26.4 La transmiterea notificării despre suspendare, vor fi indicate consecințele ei asupra contractelor în derulare și contractelor de subvenționare, acordurilor de delegare și devizelor de cheltuieli de program ce urmează a fi semnate.
- 26.5 Suspendarea Acordului de Finanțare nu aduce atingere suspendării plăților și rezilierii Acordului de Finanțare de către Comisie, în conformitate cu Articolul 18 și 27 din Condițiile Generale.
- 26.6 Părțile pot relua punerea în aplicare a Acordului de Finanțare odată ce condițiile permit acest lucru, fiind necesară aprobarea prealabilă scrisă a Comisiei. Acest lucru nu va aduce atingere oricăror modificări la Acordul de Finanțare, care pot fi necesare pentru adaptarea acțiunii la noile condiții de implementare, inclusiv, după caz, extinderea perioadei de implementare, sau rezilierea Acordului de Finanțare, în conformitate cu Articolul 27.

Articolul 27 – Rezilierea Acordului de Finanțare

- 27.1 Dacă problemele care au dus la suspendarea Acordului de Finanțare nu au fost soluționate în timpul unei perioade maxime de 180 zile, oricare dintre părți este în drept să rezilieze Acordul de Finanțare, în baza unei notificări transmise în prealabil cu 30 zile.
- 27.2 Prezentul Acord de Finanțare va fi reziliat, în mod automat, dacă în decurs de trei ani de la semnarea acestuia:
- a) nu a generat careva plăți;
 - b) nu a fost semnat nici un contract de implementare sau acord de delegare;
 - c) și, dacă acțiunea este finanțată de FED, nu a fost semnat nici un deviz de cheltuieli de program.
- 27.3 La transmiterea notificării despre suspendare, vor fi indicate consecințele ei asupra contractelor în derulare și contractelor de subvenționare, acordurilor de delegare și devizelor de cheltuieli de program ce urmează a fi semnate.

Articolul 28 – Dispoziții privind soluționarea litigiilor

- 28.1 Orice diferend referitor la prezentul Acord de Finanțare, care nu poate fi soluționat în termen de șase luni, prin consultări între părți, conform Articolului 24 al prezentelor Condiții Generale, va fi soluționat prin intermediul arbitrajului, la cererea uneia dintre părți.
- Dacă Beneficiarul este un stat ACP sau autoritate sau organizației regionale ACP și acțiunea în cauză este finanțată de FED, diferendul va fi înaintat spre soluționare, inițial în arbitraj, iar după consultările menționate în Articolul 24 din Condițiile Generale, către Consiliul de Miniștri ACP-CE, sau, în perioada dintre întrunirile acestuia, către Comitetul de Ambasadori al ACP-CE, conform Articolului 98 din Acordul de Parteneriat ACP-CE. Dacă Consiliul sau Comitetul nu reușesc să soluționeze diferendul, oricare dintre părți poate solicita soluționarea diferendului în arbitraj în conformitate cu Articolul 28.2, 28.3 și 28.4.
- 28.2 Fiecare dintre părți va desemna un arbitru, în termen de 30 de zile din data cererii de arbitraj. În caz contrar, fiecare dintre părți poate solicita Secretarului General al Curții Permanente de

Arbitri (Haga) desemnarea celui de-al doilea arbitru. Cei doi arbitri, la rândul său, vor desemna un al treilea arbitru, în termen de 30 de zile. În caz contrar, fiecare dintre părți poate solicita Secretarului General al Curții Permanente de Arbitri (Haga) desemnarea celui de-al treilea arbitru.

- 28.3 Cu excepția cazurilor când va fi decis altfel de către arbitri, se aplică procedura stipulată în Regulile Opționale de Arbitraj cu Implicarea Organizațiilor Internaționale ale Curții Permanente de Arbitri. Deciziile arbitrilor vor fi adoptate cu majoritate de voturi, în termen de trei luni.
- 28.4 Fiecare dintre părți trebuie să ia măsurile necesare pentru punerea în aplicare a deciziei arbitrilor.